

Loil, sociaal en cultureel

Een 'club' is als elastiek
 Het houdt je bijeen
 Sport of muziek
 Kan veel lijden
 Heeft de nodige rek
 Smeltkroes bij vreugde
 Vangnet bij slechte tijden.
 'Dan is er maar ene plek...'

Het grootste ideaal
 is warm en sociaal
 want de allermooiste club
 zijn we zelf, allemaal

Of het nu sport, ontspanning, muziek of een andere activiteit betreft: het verenigingsleven vormt het kloppend hart van elke dorpsgemeenschap. Het aantal leden van alle verenigingen in Loil bij elkaar opgeteld, overstijgt het aantal inwoners. Een warme gedachte. Nagenoeg de gehele dorpsgemeenschap neemt op een of andere manier deel aan het verenigingsleven. Is het niet als deelnemend lid, dan wel als iemand die het sociaal samenzijn hoog in het vaandel heeft staan.

Het grootste deel van het Loilse verenigingsleven stamt van na de periode dat in Loil de parochie werd gesticht. De gezamenlijke parochie als cement voor een bloeiend verenigingsleven. Na 1913 organiseerde Loil zich officieel op grotere schaal in verenigingsverband. Dit wil echter absoluut niet zeggen dat hieraan voorafgaand geen verenigingsleven waar te nemen was. Ook in een ver verleden zochten mensen elkaar in de vrije tijd op voor een verzetje in het niet altijd rooskleurige bestaan. In feite is de vaste kaartavond van een groep vrienden al een soort van verenigingsleven te noemen. De voornaamste functie is immers sociaal contact, en dat is iets van alle tijden. Een vereniging geeft saamhorigheidsgevoel, is een afleiding van de sleur, of juist een bevestiging van het dagelijks leven. Verenigingsleven dat uitblinkt in fanatisme, of juist de gezelligheid als primair doel heeft. Het brede scala aan clubs en andere

7.1. De Zomp. Sinds 1980 is deze multifunctionele accommodatie – als opvolger van het voormalige Jeugdgebouw – het sociaal-culturele hart van Loil.

samenscholingen maakt het mogelijk in Loil nagenoeg voor ieder wat wils te hebben. Dit verklaart het grote aantal zogeheten dubbele lidmaatschappen. Het verenigingsleven is niet iets waar je bij moet horen, het is iets waar je bij wilt horen. Ongedwongenheid troef. Voor deze uitgave is in eerste instantie uitgegaan van de officieel erkende, geregistreerde verenigingen. Vanwege de grote belangstelling van andere niet-officiële, maar daardoor niet minder belangrijke groepen, is besloten ook deze gelegenheid te geven een vermelding in het boek te verkrijgen. Een aantal hebben van deze gelegenheid gebruik gemaakt. Hierdoor moet wel gesteld worden, dat wat betreft de niet-officiële verenigingen, geen volledigheid als uitgangspunt genomen is. Hier is vooral een beroep gedaan op het initiatief van de verenigingen zelf.

De grote kracht van al het verenigingsleven, hoe groot of hoe klein het ook moge zijn, is de grote saamhorigheid die er van uit gaat. Samen het glas heffen, samen de liefhebberij delen. Het sociale bindweefsel toont juist zijn kracht in tijden dat het moeilijk gaat. Dan is die club het vangnet. Een groep mensen waar je van op aan kunt, waar bijval te vinden is, en waaraan lotgenoten zich kunnen spiegelen.

7.2. Stichting Kontaktraad: Theo Stienissen, Wilma Gerritsen-Schaars, Ton Bolder, Dorien Gertsen-Tiemessen, Theed Harmsen, Martin Tiemessen, Jos Breeuwer.

Stichting Kontaktraad

In de midden jaren zeventig laat het rijk geschakeerde en bloeiende Loilse verenigingsleven een schaduwkant zien. De dorpsgemeenschap bruist van allerlei activiteiten, het enige manco is dat het vaak op dezelfde datum gebeurt. Dit wekt bij een aantal verenigingen de nodige wrevel op, vooral als de activiteiten tegenvallende resultaten opleveren. Verenigingen gaan dit elkaar verwijten en de onderlinge verstandhouding wordt er niet beter op.

Medio 1976 steken enkele bestuursleden van verschillende verenigingen de koppen bij elkaar om deze problematiek te bespreken. De conclusie dat overleg en coördinatie ontbreekt, is logisch en snel getrokken. Een overkoepelend platform, dat als belangenbehartiger van alle verenigingen op zou kunnen treden, zou de gesignaleerde fricties binnen het Loilse verenigingsleven kunnen voorkomen. Uit de besturen van verschillende verenigingen wordt een werkgroep samengesteld. De taakstelling is kort maar krachtig: een Loils overlegplatform (een zogenaamd 'contactorgaan') oprichten.

Het eerste communiqué van de ingestelde werkgroep zorgt tijdens een vergadering van alle Loilse belangengroepen op 5 januari 1977 voor heftige discussies. De meningen zijn nogal verdeeld en er volgt zelfs een schorsing van de vergadering om de verhitte gemoederen tot bedaren te laten komen en de ingenomen standpunten te heroverwegen.

Het lukt de werkgroep niet om duidelijk te maken wat van het 'contactorgaan' verwacht mag worden. Uiteindelijk krijgt de werkgroep de opdracht de doelstelling(en) zo helder mogelijk te (her)formuleren en tevens aan te geven 'hoe' die doelen gerealiseerd kunnen worden. De verenigingen en belangengroepen krijgen het verzoek mee hun visie en eventuele ideeën in concept uit te werken en ter beschikking te stellen van de werkgroep.

Met hernieuwd elan gaat de werkgroep verder en belegt op 27 mei 1977 de oprichtingsvergadering voor een overkoepelend Loils overlegplatform. De werkgroep heeft nu de zaken goed voorbereid. Het doel is als volgt omschreven: het stimuleren, coördineren en eventueel zelf ontplooiën van initiatieven en activiteiten, die het welzijn van Loil als zelfstandige gemeenschap bevorderen. Er wordt voor de naam Kontaktraad Loil gekozen. De werkgroep heeft – zowel voor de korte als lange termijn – onder andere de volgende taken voor de Kontaktraad omschreven:

- Het coördineren van activiteiten in de Loilse dorpsgemeenschap (het bijhouden van een activiteitenagenda).
- Het periodiek publiceren van verenigingsinformatie.
- Het onderhouden van contacten met de gemeente Didam over algemene Loilse aangelegenheden.
- Het doorlichten van de mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding in Loil.

Hoewel er tijdens de oprichtingsvergadering nog geen volledig bestuur kan worden gepresenteerd is de algemene opinie van de vergadering dat de tijd rijp is om te starten. Aanvankelijk beperkt het bestuur zich tot de twee hierboven eerstgenoemde taken. Het publiceren van de verenigingsinformatie geschiedt aanvankelijk via een publicatiekastje bij het Jeugdgebouw en het weekblad 'De Liemers'.

De eerste jaarvergadering van de Kontaktraad is op 13 september 1978. Een belangrijk bespreekpunt op deze vergadering is de deelname aan de leefbaarheidswedstrijd 'Kern met Pit', die georganiseerd wordt door de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij. De aanwezige verenigingen ondersteunen het voorstel van het bestuur, om met een enquête (naar de verschillende behoeften die er in de gemeenschap leven) aan de wedstrijd mee te doen en zeggen hun medewerking toe. Verder flatteert de vergadering het plan om een eigen informatieblad uit te geven.

In latere jaren zal blijken dat dit twee belangrijke besluiten zijn geweest. Met de enquête 'Loil spreekt zich uit' wint de Kontaktraad – in 1979 – de aanmoedigingsprijs van 'Kern met Pit'. Dit is zonder meer een stimulans geweest om ook aan volgende edities van deze wedstrijd mee te doen. Het eerste informatieblad van de Loilse verenigingen (in de Loilse volksmond aangeduid met 'de Kontaktraad') verschijnt in februari 1979. Dit blad wordt een succesvolle blijver – mede dankzij de onontbeerlijke blijvende support van de Loilse ondernemers/adverteerders – en is niet meer weg te denken in de Loilse samenleving.

In 1985 geeft de Kontaktraad de eerste Loil-kalender uit en meldt zich hiermee tevens aan voor een vervolgeditie van de leefbaarheidswedstrijd 'Kern met Pit'. De Kontaktraad weet met dit project voor de eerste maal het predikaat 'Kern met Pit' in de wacht te slepen. Met de volgende projecten wordt dit predikaat nog een aantal keren verworven:

Op schooierspad

Loil kent een bruisend verenigingsleven. Voor de leefbaarheid van een kleine kern is dat van groot belang. De inwoners zijn over het algemeen gul als een van de verenigingen (of de parochie) haar – meestal jaarlijkse – financiële actie houdt. Een belangrijke schakel in dat geheel zijn de lopers c.q. collectanten, die een bepaalde route voor hun rekening nemen. Oneerbiedig worden ze in de volksmond wel met 'schooiers' aangeduid. Maar zonder die vrijwilligers zou het Loilse verenigingsleven er ongetwijfeld minder florissant voorstaan. En een 'schooier' kan wat tegenkomen als hij of zij op pad is voor het goede doel...

Ik vond dat ik mij maar eens van de goede kant moest laten zien. Dus bood ik mij spontaan aan om voor de financiële rondgang een paar straten voor mijn rekening te nemen. Een stukje Loils buitengebied werd mijn actieterrain. En al gauw merkte ik dat de Loilenaren over het algemeen goedgeefs zijn, ondanks dat er een keer een kalf van een hond op me af werd gestuurd. Maar door die ervaring voelde ik mij gehard. Als je door dat soort afwijzingen niet ontmoedigd raakt ben je uit het ware collectantenhout gesneden dacht ik vol trots, kun je alle nijpende situaties aan, niet vermoedende dat ik deze zienswijze luttele minuten later zou moeten herzien. Nog één adres stond er op mijn planning. Een boerderij, zogezegd met de 'kont naor de straat'. Ik liep de deel op. Hoorde luidkeelse muziek: 'Er staat een paard in de gang...' Aan het eind van de deel zag ik de gang met een

vijftal deuren. Ik riep: 'Volluk, volluk', maar al snel merkte ik dat ik niet boven het lawaai van 'het paard' kon uitkomen. Dus op goed geluk maar op de deuren kloppen en beleefd wachten tot er 'binnen' geroepen zou worden. Er restte nog één deur. Op het kloppen geen reactie. Bonken had eveneens geen effect. Ja, wat nu... zou het niet te vrijpostig zijn om maar zo naar binnen te lopen. Een kwaai hond had ik weten te weerstaan, zou ik mij dan door een dichte deur laten weerhouden? Nee, na nog een flinke bonk opende ik de deur en betrad de kamer. Ik schrok van de aanblik die mijn netvlies teisterde. Eerst dacht ik dat ik het paard zag dat door mijn hoofd maalde. Nee, het was een vrouw (zonder enige twijfel behorende tot het Rubens-type) dat in Evakostuum haar weelderige haardos borstelde. Ik voelde dat ik zo rood werd als een kreeft, 'Sorry', stamelde ik zowel hulpeloos als radeloos. 'Gif niet, mien jong', sprak de vrouw, schijnbaar geenszins uit haar evenwicht gebracht. 'Gi-j zult toch wel us un vrouwmis in de blote kont hemme gezien?' En lachend voegde ze er aan toe: 'Nou kan ik mien wel umdre-jen, maor van de achterkant bun ik ok niet zo mooi.' Ze voelde niettemin fijntjes aan dat ik voor de collecte kwam. 'Ik gao effe de portemonnee halen, hek nou niet bi-j mien', zei ze lachend. En ze schommelde weg, kwam terug met een handdoek omgeslagen (die bij lange na niet haar omvangrijke corpus kon bedekken) en bedacht het goede doel meer dan rijkelijk.

Nog trillend op de benen van het ongewone schouwspel stond ik even later buiten, een 'schooierservaring' rijker. En: het paard stond niet meer in de gang...

- 1993: Dorpswerkplan (een handleiding hoe de Kontaktraad projectmatig aan de weg kan timmeren).
- 1995: Dorpsbibliotheek (dit project levert zelfs de landelijke trofee op).
- 1997: Pleinplan (renovatie school- en kerkplein).

In 1999 is de uitgave van dit boek het onderwerp voor deelname. Aangezien realisatie binnen de wedstrijdtermijn niet haalbaar blijkt is er ditmaal geen predikaat. Wel krijgt de Kontaktraad voor dit initiatief de aanmoedigingsprijs.

De succesvolle deelname van de Kontaktraad aan de projecten van 'Kern met Pit', waarbij een taakstellende begroting steeds het uitgangspunt is, bezorgen Loil een actief en positief imago. Daarnaast leveren zij veel publiciteit op. Tijdens de groots opgezette millenniumreceptie van de gemeente Didam op 1 januari 2000 krijgt de Kontaktraad de Cultuurprijs 2000 toegewezen.

In de loop der jaren is de Kontaktraad steeds meer een bindend element in de Loilse samenleving geworden. Dit blijkt vooral in de tweede helft van de jaren tachtig en begin jaren negentig. In Loil ontstaat dan de nodige commotie en verdeeldheid rond het 'Bestemmingsplan Loil' (die de realisatie van de huidige Schutterswijk heeft mogelijk gemaakt) en de sluiting van het filiaal van de Rabobank aan de Wehlseweg. In beide gevallen wordt de Kontaktraad benaderd om in deze zeer gevoelig liggende zaken een bemiddelende rol te vervullen. De Kontaktraad weet een brug tussen alle betrokken partijen te slaan en iedereen op dezelfde golflengte te krijgen. Uiteindelijk levert de strijd alleen maar winnaars op, met als grootste winnaar: de gemeenschap Loil.

Bij zaken die individuele of verenigingsbelangen overstijgen en veelal het algemene Loilse belang raken, wordt in veel gevallen de Kontaktraad ingeschakeld. Een goed voorbeeld daarvan is het herinrichtingsplan van De Zomp, dat de Kontaktraad in nauwe samenspraak met alle gebruikers heeft opgesteld. De Kontaktraad fungeert hier namens verschillende Loilse verenigingen als aanspreekpunt en intermediair.

Bij de oprichting van de Kontaktraad is amper overwogen deze een formele status te geven. De gedachtegang was: 'eerst maar eens zien wat het wordt'. De eerste jaren was het toch een beetje zoeken naar de rol en de functie in de gemeenschap. Zo rouleerde aanvankelijk het voorzitterschap tussen de verschillende bestuursleden. Pas vanaf 1981 heeft de Kontaktraad een vaste voorzitter.

Geleidelijk aan ontstaat min of meer de noodzaak de Kontaktraad naar een officiële rechtspersoon te laten transformeren. Welke rechtsvorm het best zou passen bij de functie van de Kontaktraad is daarbij een zwaar punt van overweging geweest. Na alle voors en tegens gewogen te hebben kiest de Kontaktraad er voor vanaf 7 januari 1994 als stichting verder te gaan. Flexibel en slagvaardig kunnen opereren is daarbij de doorslaggevende factor geweest.

Gezien de sterke binding met het verenigingsleven en andere belangengroepen hecht de Kontaktraad zeer aan de mogelijkheid tot inspraak. In het huishoudelijk reglement is vastgelegd dat de Stichting Kontaktraad in de jaarlijkse Algemene Vergadering verantwoording aflegt over het ge-

voerde beleid. Deze Algemene Vergadering is voor iedereen toegankelijk. Hoewel statutair niet verplicht, worden de financiële jaarstukken elk jaar ter controle voorgelegd aan een van de Loilse verenigingen. Wijzigingen in het huishoudelijk reglement worden telkens na ingewonnen advies van de Algemene Vergadering vastgesteld. In de praktijk komt het er op neer, dat hoewel de Kontaktraad een stichting is, zij toch deels als een vereniging opereert. Deze mengvorm blijkt in de Loilse situatie uitermate goed te werken.

De Loilse situatie zou bij de op handen zijnde gemeentelijke herindeling wel eens behoorlijk kunnen veranderen. Bij opgaan in een groter verband zal het lastiger zijn de eigen dorpsidentiteit te bewaren en uit te dragen. Wellicht is voor de Kontaktraad een rol weggelegd om in een grote gemeente toch de belangen van het kleine Loil te kunnen blijven behartigen.

De serenade

Amicitia heeft in haar bestaan heel wat feestelijke gebeurtenissen muzikaal opgeluisterd. Van al die optredens en serenades is amper een schatting te geven. Doch één serenade zal elke betrokkene zich zijn leven lang heugen.

Het geschiedde tijdens een zoveel-jarig huwelijksfeest van een Loils echtpaar in zaal 'De Harmonie' te Didam.

Uiteraard bracht Amicitia een serenade. Amicitia speelde dat het een lieve lust was, de stemming steeg, het bruidspaar raakte zichtbaar ontroerd, de bruiloftsgasten genoten en uiteindelijk luidde een daverend applaus de afmars in. De instructie was duidelijk, twee maal de zaal rond en dan de zaal uit. Zo gezegd, zo gedaan. Op één persoon na: Carel, Amicitia's vaandeldrager.

Hij kon: óf niet tot twee tellen, was de instructie vergeten, had niet goed geluisterd, óf was zo in de ban van de bruiloftssfeer, dat hij te laat bemerkte dat zijn muzikale kameraden zich reeds buiten bevonden. Ongetwijfeld schrok hij toen hij het marsgeluid hoorde wegebden. Doch toen bleek dat hij uit het juiste vaandel-dragershout was gesneden. Het vaandel werd fier hoog geheven, de borst ging extra vooruit en excellent marcherend voltooide hij zijn reeds ingezette extra ronde, helemaal in zijn eentje.

Het vocabulaire dat buiten over zijn muziekmakkers werd uitgestort is niet voor herhaling vatbaar. Voor Amicitia was een vaandeldragerloos tijdperk aangebroken. Nooit van zijn leven, 'never', zou hij het vaandel meer dragen.

Doch een festiviteit later bleek de betrekkelijkheid van die woorden. Amicitia was wederom present, met een vaandel dat schitterde als nimmer tevoren. Amicitia, vaandel en drager, ze waren weer één...

Muziek- en toneelvereniging Amicitia

Pastoor Inden was op 22 mei 1913 de grote motor achter de eerste officiële Loilse (muziek)vereniging. De processie in de katholieke kerk moest namelijk muzikaal ondersteund worden. Van vrijwillige deelname was nauwelijks sprake. Inden wees een tiental leden van het kerkkoor aan die een instrument moesten gaan bespelen; Toon Rasing werd de eerste dirigent. Gedwongen of niet, dit initiatief betekende wel Loils eerste officiële vereniging. De naam klonk niettemin zo vredelievend als wat. Amicitia is namelijk afgeleid van de Latijnse term 'Amicitiae causa', hetgeen 'uit vriendschap' betekent. En het is die vriendschap die altijd centraal heeft gestaan, tot vandaag de dag.

In 1918 werd onder de vlag van Amicitia de gelijknamige toneelvereniging opgericht. Opmerkelijk genoeg zag deze club het levenslicht om de kas van de muziekvereniging te spekken. Uiteindelijk bleken beide takken van de vereniging levensvatbaar. Sterker nog: met de geboorte van Amicitia waren twee regelrechte cultuurklappers tot leven gekomen. De totale vereniging Amicitia bestaat uit 65 leden. Twintig hiervan zijn tonelisten. De vereniging heeft elf donateurs.

Het vijfkoppige bestuur wordt op dit moment voorgezeten door H. Elfrink. Zeer opmerkelijk is te noemen dat Amicitia in haar hele bestaan slechts vier dirigenten 'versleten' heeft. Absolute recordhouder is Toon van Zimmeren. Hij had in totaal 33 jaar de muzikale leiding over de muziekvereniging.

7.3. Amicitia (afdeling muziek). *Rij 1 (zittend):* Anouk Dimmendaal, Rudi van Onna, Malou Rasing, Steffy Jansen, Jaski Seegers, Aike Steintjes, Laura Wolbert, Dennis Wolbert, Gijs Wanders, Manon te Dorsthorst, Angela Welling, Lars Tiemessen. *Rij 2:* Wily Godschalk, Jos te Dorsthorst, Harrie Elfrink, Martin Tiemessen, Nicole Ubbink, Marjolein Gerritsen, Mark Ubbink, Jurgen Welling, Gerard Jansen, Margot Sloot, Patrick Driessen, Gijs de Reus, Mirna Driessen, Coen Smits, Denny Harmsen, Sabine Bolder, Willem Duis, Ilse Polman-van Onna, Alex Meijer, Drikus Bloem, William Bloem, Albert Driessen, Rob Dronkers (dirigent), Marcel ter Voert, Willie Driessen, Tonnie Rasing. *Rij 3:* Feike Peters-Roosendaal, Remco Meijer, Laurens Jansen, Tonnie Diesvelt.

Dirigenten van Amicitia:

1913–1938	Toon Rasing
1939–1972	Toon van Zimmeren
1973–1985	Emiel Beijer
1986	Rob Dronkers

Na de oprichting blijkt gelijk het succes van de muziekvereniging. Amicitia is al gauw een begrip in de regio. Tot ver in de omtrek is het gezelschap te beluisteren: op bruiloften, partijen, en in buurtparochies. De reis verliep meestal per fiets, te voet of zelfs per boot.

Amicitia doorstaat de tand des tijds. Maar het ging niet altijd even makkelijk. Zo moesten in de oorlogsjaren de instrumenten voor de bezetter verstopt worden. Een hele onderneming. In de jaren zestig beleeft de harmonie eveneens een moeilijke tijd. Maar de leden kromden de rug en gingen met hernieuwd elan verder. De vereniging veranderde in die periode van samenstelling; de harmonie werd

7.4. Amicitia (afdeling toneel). *Rij 1 (zittend):* Nicole Ubbink, Jeroen Schlieff, Carlo Kluitman, Rosalien Branderhorst-Scholten, Tonnie Derksen, Simone Cornelissen-Bolder, Ilse Polman-van Onna. *Rij 2:* Harrie Elfrink, Suzanne Verheij-Derksen, Frank Jansen, Rob Balduk, Sabine Bolder, Jan Bolder, Maria Bolder-Brandts, Dorien Gies-Balduk.

een fanfarekorps. Bruiloften en partijen worden niet meer bezocht. In plaats daarvan brengt Amicitia nu serenades bij jubilea, de laatste tijd vergezeld door de vendeliers van schuttersgilde Loil-Vooruit.

De muziekvereniging komt verder in actie bij de pronkzitting, de karnavalsoptocht, de palmpaasoptocht, het schuttersfeest, de sacramentsprocessie, op Koninginnedag, en organiseert koffieconcerten. Daarnaast staan er jaarlijks diverse optredens op de agenda. Gedurende het hele jaar staat Amicitia paraat voor het opluisteren van diverse hoogtepunten in het dorp: sportieve successen, uitzonderlijke prestaties.

Bijzonder evenement is de jaarlijkse sfeermarkt, eind juni. Circa honderd mensen rond de vereniging zijn drukdoende om duizenden mensen in Loil een ouderwets volksfeest te bezorgen. En dat lukt ook. Naast een bron van gezelligheid en cultuur vormt deze jaarlijks terugkerende braderie ook een belangrijke bron van inkomsten. Alleen al de aanschafwaarde van een nieuw instrument ligt tussen de twee- en tienduizend gulden, laat staan alle overige kostenposten van een fanfare. Verder houdt Amicitia ook andere acties om financiële middelen binnen te krijgen.

De toneelvereniging is een groot gedeelte van het jaar bezig met de voorbereidingen op de drie toneeluitvoeringen in januari, zowel van de jeugd als van de senioren. Deze worden gehouden in De Zomp en kunnen altijd rekenen op fikse belangstelling van de Loilse gemeenschap, maar ook van ver daarbuiten. Jarenlang was M. Tiel Groenestege, hoofd van de school, de regisseur. Hij ontpopte zich als een ware toneelman. Nu voeren de kaderleden de artistieke leiding over de toneelvereniging. Doorgaans brengt het gezelschap een blijspel op de planken. Maar ook een drama of musical wordt niet uit de weg gegaan. Van september tot aan januari repeteert de toneelvereniging in De Zomp.

Amicitia gaat ook gebukt onder vergrijzing en afnemende belangstelling door de 24-uurs economie. De werving op scholen gaat echter door, ondanks de mindere interesse voor blaasmuziek. Ter introductie wordt er elk jaar een muziekles gegeven op de basisschool. Verder verzorgt Amicitia naast de lessen via de muziekschool een eigen interne opleiding. De begeleiding en repetities vinden stevast plaats op dinsdagavond in De Zomp. Met vertrouwen kijkt Amicitia naar de toekomst, want het verenigingsleven bloeit nog gigantisch.

Schuttersgilde Loil-Vooruit

De officiële oprichting van schuttersgilde Loil-Vooruit vond plaats in 1919, enkele jaren nadat de oprichting van de Loilse parochie een feit was. Pastoor Inden, in die periode groot initiator achter de opbouw van de Loilse gemeenschap, had ook een flink aandeel in de oprichting van het gilde. De oorspronkelijke taak van een schutterij was het beschermen van de eigendommen van de plaatsgenoten, die toentertijd ver uit elkaar woonden en dus nogal eens door kwade lieden konden worden overrompeld. Dit soort burgerwachten waren eigenlijk al eeuwen hiervoor her en der in den lande actief. Een dorpswacht als achtergrond van een vereniging die de gezelligheid en de jaarlijkse festiviteiten als belangrijke bezigheid ziet.

Opvallend tijdens de oprichtingsvergadering was dat de katholieke pastoor Inden een lans brak voor de 'algemeenheid' van de schutterij. De in Loil woonachtige protestanten moesten in zijn optiek ook lid kunnen worden van de schutterij. Een opmerkelijk en vooruitstrevend standpunt voor die tijd. Immers: de verzuiling in de Nederlandse maatschappij was druk gaande. Het gebeurde niettemin zo. De werkelijke beschermingsfunctie van de schutterij was natuurlijk al lang niet meer van deze tijd. Het schuttersgilde als fenomeen werd enkel nog maar een toonbeeld van folklore, met het jaarlijkse feest als absoluut hoogtepunt van vertier. Een feest waar naar toe geleefd werd, en waar menig al dan niet 'sterk' verhaal ontstond. In 1920 werd Willem Visser de eerste ruiterkoning van de vereniging. Hendrik Scheerder bleek in dat jaar de beste schutter. De

7.5. Schuttersgilde Loil-Vooruit. *Rij 1 (gehurkt/zittend op voorgrond):* Jos Gieling, Bert Geurtz, Miranda Wiendels, Michteld Koster, Desiré Wenting, Niek Schlieff, Boy Rasing, Jolanda Kok, Maureen Bolder, Christel Jacobs, Carolien Arendsen, Carolien Diesvelt, Peter Diesvelt, Fred Schlieff. *Rij 2 (zittend):* Jos Rasing, Liny van Wessel, Bianca te Dorsthorst, Rosalien Peters, Lisette Geurtz, Simone van Dam, let Jacobs, Natascha Lukassen, Harrie Damen, Robert Damen, Patrick Jacobs, Pascal van Dulmen, Frans Bod. *Rij 3:* Theed Goossen, Hans Diesvelt, Frans Dercksen, Sjaak Beursken, Ap Dieker, Wilco Goossen, Bennie Wiendels, Gerrie Rasing, Fred van Wessel, Richard Wenting, Renate Wenting, Trudy Godschalk, Frans Godschalk, Frans Wiendels, Jan Smits, Barry van Dulmen, Gerard Gies, Martijn Vonk, Gerard de Kinkelaar. *Rij 4:* Waldo Wijnholts, Harold Wenting, Martin Wanders, Jurriaan Stienezen, René Reintjes, Hans Hageman, Bert Eggens, Theo Wanders, Henk van Mierlo, Gerrie Buiting, Bertus Arendsen, Harrie Peters, Toon van Wessel, Joep Buiting, Harry Hieltjes, Frans Giesen, Sjonnie Duis, Tonnie Wiendels, Wilco Tiemessen, Marcel Wiendels, Harrie Rasing, Gerrit Hendriks, Raymond Raben, Wim Smits. *Rij 5:* Peter Aldering, Roy Buiting, Erik Seegers, Gerard Jansen.

contributie werd destijds vastgesteld op drie gulden per jaar. Tot 1965 werd dit jaarlijkse festijn, waar de koning van de vereniging werd bepaald na spannende wedstrijden, gehouden 'in de laan'. Dit is het weggetje tussen de Bosslagstraat en de Doesburgseweg, ter hoogte van de huidige garage Hendriks. Hier heeft zich in de loop der jaren heel wat afgespeeld. Tussen de dikke eiken werd geschoten en ring gestoken, maar zeker ook gedronken, gelachen en her en der ontstonden prille liefdes. Een klein paradijsje, zou menig-een zeggen. Als bomen konden praten, zouden deze dikke reuzen een prachtig verhaal kunnen vertellen.

Vanaf 1965 werd deze karakteristieke locatie verruild voor het terrein achter het Jeugdgebouw, met in 1976 en 1977 een uitstapje naar de wei bij de familie Wolters (thans familie Giesen) 'aan de Bosslag'. Inmiddels is het schuttersfeest, en dan met name de wedstrijden op de maandag, niet meer weg te denken uit de tuin van de pastorie, eveneens een uiterst sfeervolle locatie.

In welke localiteit het uiteindelijke avondfeest gevierd werd, was gestoeld op de vraag welke kastelein in Loil de tapvergunning kreeg. Degene van de drie 'kroegen': Jeugdgebouw (voorloper van De Zomp), 't Roodborstje (Schaars), of Rasing (thans Hendriks), die het avondfeest niet kreeg, mocht overdag bij de wedstrijden voor het nodige alcoholisch vocht zorgen. De eerste tap werd voor 174 gulden gegund; de hoogste van de inschrijvingen. De feesten waren veelbesproken en legendarisch. Niet alleen valt er vandaag de dag flink te mijmeren over de bierprijzen van weleer of de oranje sjerp met één gulden 'statiegeld'; ook kan er nog hilarisch teruggedacht worden aan de tijd dat de dansmeester toezag op het feestgedruis. Twee dansende mannen waren taboe; en de handjes mochten niet te ver van de rug van de dame afglijden, anders greep hij in.

Op dit moment is het schuttersgilde lid van de schutterskring Didam, waarbij de zeven Didamse schutterijen zijn aangesloten. De kring is op haar beurt onderdeel van de Gelderse federatie Sint Hubertus. Momenteel zijn er 235 leden en 75 donateurs aan de vereniging verbonden.

Het schuttersgilde bestaat uit Drumfanfare Loil-Vooruit, het majorettenkorps en het keurkorps (sinds 1951) dat op zijn beurt weer bestaat uit schutters en vendeliërs. Ook Amicitia maakt vaak deel uit van de schuttersstoet. Het Oranjecomité is sinds 1984 officieel onderdeel van het schuttersgilde. In dat jaar dreigde deze vereniging ter ziele te gaan. Gelukkig voor de organisatie van de jaarlijkse Koninginnedag kon het Oranjecomité verder onder de vlag van de schutterij. Verder valt de schietvereniging Loil Vooruit ook onder de vleugels van het gilde. De schietvereniging organiseert sinds 1986 wekelijkse onderlinge schietavonden in Zaal Hendriks. Ook deze vereniging – onder de naam 't Hoekje' – dreigde destijds ter ziele te gaan, maar is nieuw leven ingeblazen door een onderlinge competitie. Wel worden er af en toe uitwisselingen georganiseerd met andere verenigingen in de buurt.

Een kalf

In Loil vindt weer eens een festiviteit plaats. En zoals gebruikelijk zorgt Amicitia voor de muzikale opknapbeurt. Een grote boer uit Loil is in druk gesprek gewikkeld met de basspeler van Amicitia. Het onderwerp is kalveren mesten. Amicitia's hoempa-blazer luistert aandachtig naar de schijnbaar onoplosbare problemen van de veehouder. Na een koele slok geeft hij te kennen de oplossing voor de geteisterde landbouwer te hebben. Schalks lachend roept hij: 'Een kalf dat niet wil zuipen, mo-j bi-j Amicitia doen.'

7.6. De koningsparen van Schutterij Loil-Vooruit: Wilma van Vuuren-Diesvelt, Jos van Vuuren (ruiterkoning), Marcel Diesvelt (schutterskoning), Yvonne Diesvelt-Banning.

Activiteiten: Naast het gebruikelijke jaarlijkse schuttersfeest in juli, organiseert het schuttersgilde eens in de zeven jaar een dag voor de kring Didam. De gemeente heeft het unicum dat de zeven schutterijen samen één kring vormen. Verder worden er jaarlijks een of meerdere concoursen bezocht, waaronder het Europees Schutterstreffen. Dit internationale evenement wordt tweejaarlijks ergens in Europa gehouden. Daarnaast valt Loil ook af en toe de eer te beurt zelf een schuttersconcours voor de complete federatie te organiseren. Tijdens deze groots opgezette dagen worden verschillende wedstrijden gehouden, zoals defileren, marcheren, vendelen, schieten en zogeheten bielemanwedstrijden. Spectaculaire schouwspelen, doordrongen van folklore. En niet te vergeten: het natje en droogje. Want schuttersfeest verbreedert en is een van die oude en stevige pijlers waar het Loilse verenigingsleven op steunt. Bij feestelijke gelegenheden in het dorp, belangrijke jubilea, of het jaarlijks inhalen van Sinterklaas, is het gilde paraat.

De activiteiten tijdens het plaatselijke schuttersfeest zitten in menig Loils hoofd vastgebakken. De kerkdienst met processie, de vendelhuldes, de bezoeken aan de erebogen, de wedstrijden en festiviteiten rond de kerk, de rondgangen door het dorp, en natuurlijk het altijd roemruchte 'vat leegmaken'. Deze dinsdag na het schuttersfeest is de oorsprong geweest van tal van anekdotes, hilariteit en sterke verhalen. Voor buitenstaanders is het defilé in Didam het hoogtepunt van de jaarlijkse tweedaagse. Gezamenlijk trekken de zeven Didamse schutterijen met hun koningsparen naar het gemeentehuis in Didam, waar alle vendeliërs samen een vendelhulde brengen. Deze gebeurtenis wordt jaarlijks door duizenden mensen bezocht. Sinds 1995 wordt dit evenement luister bijgezet met de zogeheten schuttersbogenroute. De fietstocht leidt langs alle – ongeveer dertig – erehagen in de gemeente Didam. Vanzelfsprekend komt deze route ook door Loil. In het dorp en het buitengebied worden tijdens het schuttersfeest in totaal vijf bogen over de openbare weg opgebouwd.

Bij de schiet- en ringsteekwedstrijden op maandag strijden de Loilse schutters rondom de pastorie aan de Wehlseweg om het koningschap van het gilde. Een ere-titel die vaak na een aantal spannende kampbeurten wordt behaald door degene die de zenuwen het best in bedwang kan houden. In de loop van de jaren is bij deze wedstrijden wel het een en ander veranderd. Werd er eerst nog altijd te paard ring gestoken; tegenwoordig staat de deelnemer achter op een tractor. Werd er 'vroeger' nog op een schijf geschoten; tegenwoordig schieten de Didamse schutters op lepeltjes. Hierin is men in de kring Didam overigens vrij uniek. Rond het avonduur gaat de nieuwe koning op de schouders. Het nieuws gaat als een lopend vuurtje door het dorp, de buurt kan voorbereidingen treffen om het nieuwe koningspaar 'in te halen'. De nieuwe schuttersvorst wordt op de maandagavond ingezegend. Het jaar daaropvolgend mag hij het defilé in Didam afnemen.

Het meest informele gedeelte van het schuttersfeest wordt op de dinsdag gehouden. Nadat de leden de rommel van twee dagen feest hebben opgeruimd, begint in café Hendriks het roemruchte 'vat leegmaken'. Hoewel er tegenwoordig niet meer uit de aloude vaten getapt wordt, is deze traditie toch in ere gehouden, met alle hilariteit van dien. Op deze middag wordt er nagenoten; het toetje van twee dagen folklore en dorpseendracht. Er wordt een alternatieve koning gekroond, en voor de laatste keer trekken de schutters, dit keer zo informeel mogelijk uitgedost, door de straten van het dorp.

Folklore alom, een grote, breed gedragen vereniging, die ook naar buiten toe een visitekaartje is voor de warme en hechte Loilse gemeenschap.

7.7. Schietvereniging Loil-Vooruit. *Rij 1 (zittend/gehurkt)*: Gerrit Hendriks, Wim Dieker, Peter Diesvelt, Mientje van Mierlo-Ankersmit, Joep Buiting, Carolina Diesvelt. *Rij 2*: Henk Goossen, Frans Giesen, Willy Wijnholts, Henk van Mierlo, Frans Bod, Frans Dercksen.

Drumfanfare en majorettenkorps Loil-Vooruit

Het ontstaan van drumfanfare Loil-Vooruit is eigenlijk te danken aan de fikse groei van het keurkorps. Wat bleek: als het schuttersgilde in optocht door het dorp trok, konden de achterste schutters de trom van Amicitia niet meer horen. In 1952 schonk de pastoor een extra trom. Deze werd door Gerrit Rasing geslagen als ondersteuning van het slagwerk. Dit was het begin van de drumfanfare die in 2002 het gouden jubileum zal vieren. In het begin bestond de zo ontstane vereniging enkel uit slagwerkers. De eerste dieptrommen waren door Mart Dieks gemaakt. De eerste leden speelden enkel tijdens het schuttersfeest.

Midden jaren zestig kreeg het tamboerkorps een eigen bestuur en is toen verder gegaan als een afdeling van het schuttersgilde Loil-Vooruit. In de loop der jaren breidde de vereniging zich gestaag uit met klein en groot koperen blaasinstrumenten. Het showelement wordt nu verzorgd door in totaal twintig majorettes die de zogeheten twirlstick hanteren. De drumfanfare is uitgegroeid tot een bloeiende en kwalitatief hoog aangeschreven muziekvereniging met dertig actieve leden en een vijftiental donateurs. Financiële middelen verwerft de vereniging vooral uit de jaarlijkse rondgang door Loil. Niet alleen neemt het korps deel aan plaatselijke evenementen zoals het schuttersfeest, carnaval en koninginndag, ook is Loil-Vooruit te zien op tal van festiviteiten in binnen- en buitenland.

7.8. Drumfanfare en Majorettenkorps Loil-Vooruit. *Rij 1 (knielend):* Nancy Jansen, Maaïke Peters, Amy Goossen, Esmee Peters, Pien te Dorsthorst, Helga van de Meent, Michelle Evers, Kelly Wolters, Ilona van de Berg, Sharon Schoonderbeek, Anke Peters, Brenda Buiting, Esther Möllers, Marion Kloppenburg, Martine Bänziger, Jeanine Diesvelt. *Rij 2:* Cees Möllers, Olga Boer, Inge Wenting, Ans Möllers, Harm Peters, Roy Ankersmit, Sander Buiting, Rianne te Dorsthorst, Barry Labots, Remco Mom, Nik Wiendels, Michel Schoonderbeek, Guus Jansen, Dolinda Buiting. *Rij 3:* Henk Jansen, Erik te Dorsthorst, Rob Bänziger, Marcel Ankersmit, Tamara Jansen, Erik Cornelissen, Arno Jansen, Wim Buiting, Laurens Godschalk, Frank Jansen, Ronnie Kobesen. *Rij 4:* René Kobesen, Thijs Möllers, Tom Gieling, Jasper Gieling, Jeroen Schlieff, Henk Wenting.

De drumfanfare staat onder leiding van Wim Heijink. Muziekinstructeurs zijn nu Michel Jalink en Edwin de Kinkelaar. De majoretten worden begeleid door Dolinda Buiting en Petra Wiendels.

Loil-Vooruit verwacht dat er altijd een harde kern van enthousiaste muzikanten actief zal blijven. Wel ziet de vereniging in dat met name bij de jeugd, vanwege de vele mogelijkheden van tijdverdrijf, de animo minder wordt. Een algemene, maar daardoor niet minder zorgelijke trend. Vooralsnog heeft het korps aan leden niet te klagen, waardoor het de benaming 'Vooruit' met recht eer aan doet.

7.9. Sportvereniging Loil afdeling voetbal: het eerste elftal. *Rij 1 (knielend):* René Dieks, Jos Donkers, Eddy Buiting, Erwin Stinissen, René Jansen, Rik Mom, Pascal van Dulmen, Ronald Derksen, Menno Bloem (pupil van de week). *Rij 2:* Harrie Bannink (trainer), Ton van Dinter, Marco van Dulmen, Sjaak van Eijk, Henk Bles, Robin Wiendels, Nick Hetterscheid, Bjorn Gertsen, Edwin Hendriks, Marco Godschalk, Marco Godschalk, Jan Duis, Tonnie Rasing.

'Ik dreig nooit'

Een Loil-speler moet zich bij de strafcommissie verantwoorden vanwege het feit dat hij een dreigende houding aangenomen zou hebben ten opzichte van de scheidsrechter. 'En', vraagt de commissievoorzitter 'wat hebt u hierop te zeggen?' Het droge antwoord luidt: 'Klopt niks van meneer de veurzitter, ik dreig nooit, ik slao er altijd meteen op.' Na zeer uitvoerig beraad besluit de strafcommissie tot vrijspraak.

Sportvereniging Loil, afdeling voetbal

Het begon in de wei. Geen mooie doelen, strakke velden en glanzende tenues. Nee, de koeien hadden hun sporen achtergelaten en klompen werden als 'kicksen' gebruikt.

Hoewel de voetbaltak pas op 1 juni 1956 officieel als sportvereniging Loil in de boeken kwam te staan, werd er in de voorafgaande periode in menige wei een balletje getrapt. En hoe. Straten en buurten bestreden elkaar, waarbij met name de teams van de Groenestraat en de Paltsweg gevreesd werden. Maar ook van buiten het dorp wisten voetballiefhebbers de Loilse velden te vinden. Nou ja, velden? Er was altijd wel een boer die zijn wei beschikbaar stelde; op een greppel of koeienflats werd niet gekeken. Omkleden kon in de stal, als dat überhaupt nodig was. Kleurrijke anekdotes sieren de intrede van Koning Voetbal in Loil, in de eerste helft van de twintigste eeuw. De beperkingen en de hilariteit tekenen de charme.

Langzamerhand gingen toentertijd stemmen op om het verenigingsleven van voetballend Loil weer – na Loil Vooruit, Hertha en Flora; clubs die het niet konden bolwerken – nieuw leven in te blazen. De toen opgerichte vereniging bleek wel levensvatbaar. Gekozen werd voor de naam LSV (Loilse Sport Vereniging). Na enige jaren veranderde dit in Voetbalvereniging Loil. In 1976 werd de voetbalvereniging weer een sportvereniging, omdat vanuit de gemeenschap interesse bestond om ook andere takken van sport in verenigingsverband uit te oefenen. Een goede zet, bleek achteraf. De keus voor een zogeheten omnivereniging heeft

veel mensen bij de club betrokken. De volleybalvereniging, de damestrimclub (afdeling recreatiesport), Triathliem en klaverjasclub 'De Verzakkers' vallen allemaal onder de grote koepel. Zo is bijvoorbeeld DLKV (Didams-Loilse Korfbal Vereniging) als afdeling van de Sportvereniging Loil begonnen, om later zelfstandig verder te gaan. Daarnaast weet de voetbalsectie zich ook nog gesteund door de supportersclub.

Momenteel heeft de club 299 leden (116 jeugd, 118 senioren, 65 niet-spelende leden). Sportvereniging Loil wordt verder financieel ondersteund door vele sponsors en 214 donateurs. Ongeveer de helft van de leden komt van buiten Loil. Dit betekent dat de mentaliteit, sociale omgang en gemeenschapszin van de Sportvereniging Loil mensen aanspreekt. Het beleid is erop gericht om het karakter van een echte dorpsclub te behouden.

De club betekent naast sportieve inspanning meer voor het dorp. Het zorgt voor passieve recreatie, een binding met het dorp en een visitekaartje naar buiten. Tijdens sportieve successen kreeg de hele regio te zien waar Loil voor staat. Kampioenschappen werden uitbundig gevierd, met als absoluut hoogtepunt de promotie naar de destijds vierde klasse KNVB in 1989. Het hele dorp liep uit en de 2-1 winst op Voorst werd gevierd met een waar volksfeest, terwijl een complete ballenvanger bedekt was met het spandoek 'Babberich, here we come', doelend op de in de hoofdklasse spelende streekgenoot. Een puike prestatie, de derde promotie op rij. Harrie Christant, destijds trainer van de hoofdmacht, werd op handen gedragen. Maar ook het internationale jeugdtoernooi dat in april 1984 op De Korenaker werd gespeeld is een absoluut hoogtepunt. Een puike organisatie zorgde voor een internationaal getint Pasen in Loil. Hier werd nog lang over nagepraat en de Loilse gemeenschap kreeg een geweldige uitstraling naar buiten toe. En wie herinnert zich nog de eerste winst op de Sprinkhanen uit Nieuw-Dijk. Memorabele voetbalmomenten;

prachtige derby's waarbij het publiek rijen dik langs de lijn de groen-witten aanmoedigde. Maar omdat voetbal nu eenmaal sport is volgden er ook teleurstellingen. Zo ervaaarde Sportvereniging Loil dat sport winnen én verliezen is, uitdelen én incasseren. Loil speelde even in de absolute kelder van het amateurvoetbal, maar wist in 1997 na een spectaculair nacompetitieduel tegen H&K te promoveren naar de vijfde klasse D van de KNVB. Momenteel zijn er vijf seniorenelftallen actief, waarvan er een sinds enkele seizoenen op zaterdag opereert.

De jeugdafdeling blijkt bloeiend als nooit tevoren. Met 116 leden neemt de jeugd een belangrijke plek in. Het is dan ook niet verwonderlijk dat voor de 'toekomst' van de vereniging ook nog extra nevenactiviteiten worden georganiseerd, met name in de winterstop. Dit gebeurt in sommige gevallen samen met het Jeugdwerk. Ook worden er tijdens het seizoen zo nu en dan wedstrijden van De Graafschap en Vitesse bezocht.

De vereniging is organisatorisch-technisch verdeeld in een zestal secties, namelijk Jeugd, Senioren, Financiën, PR/Sponsoring, Accommodatie en Activiteiten. Elke sectie valt onder de verantwoordelijkheid van een bestuurslid.

Vanaf 1976 wordt er vanuit de vereniging een zeskamp georganiseerd. Steevast als het voetbalseizoen teneinde is, wordt het sportpark De Korenaker omgetoverd tot een immens wedstrijdterrein, waarbij de meest uiteenlopende spelonderdelen uitgezet zijn. De zeskamp, een creatief product van enkele actieve en creatieve Loilenaren, groeide uit tot een regionaal toonaangevend evenement met een uiterst professionele uitstraling. Loil bracht met gemak zestien teams voort, die elkaar op de meest bizarre spelonderdelen bestreden. Maar de laatste jaren schortte het juist aan die animo, waardoor de roemruchte zeskamp juist in het jaar 2000 haar 25e editie niet haalde.

Vrolijke noot

De A-jeugd van sv Loil vertrok voor een weekeinde naar België om deel te nemen aan een internationaal toernooi. Enkele voormalige A-voetballers wilden graag mee, maar mochten niet als speler deelnemen aan het tripje. Het lumineuze idee werd geopperd om als dweilorkest de verrichtingen van de jeugd muzikaal te ondersteunen. Zo gezegd zo gedaan. Van her en der werden instrumenten bij elkaar gesprokkeld. De muren van kantine De Zomp waren een weekeinde kaal. De blaasinstrumenten werden gesmeerd en gestemd. Twee geofende blazers leidden een gezelschap van in totaal zeven dorstige muzikanten. De eerste wedstrijden werden, zoals het hoort, ingeleid met het Wilhelmus en twee keer één kwartier opgeluisterd met alle liederen die bij een enerverende voetbalwedstrijd thuis horen. Een tegendoelpunt werd ontvangen met de dodenmars. Hoe langer het toernooi duurde, hoe minder het animo van de muzikanten werd. De kantine van de Belgische club was tussen de wedstrijden door namelijk het toneel van

geblaas en gebater. Om de beurt haalde het zevental een blad Belgische 'pilskes', waarna de kelen gesmeerd waren voor een volgende sessie. Terwijl het weer slechter en slechter werd en de voetbalprestaties van de A-jeugd minder en minder (duidelijk gevolg van de avond ervoor), kwam ook het dweilorkest minder en minder uit de kantine. Sterker nog. De meeste toeschouwers van het hele toernooi verkozen de kantine boven het winderige gevoetbal op de omringende velden. Niet veel later stonden de Loilse amateuristen, gekscherend 'Bagger' genoemd, een kantine vol Belgen te entertainen. Uiteindelijk stonden de nuchtere zuiderlingen op de banken te springen op de behoorlijk valse klanken van de 'Zeemanbolero' en 'Rudi, spiel uns eins'. De ramen waren ondertussen beslagen, hetgeen de voetballers buiten deed snakken naar het laatste fluitsignaal. Toen uiteindelijk de zevende muzikant zijn blaadje 'pilskes' wilde gaan halen, sprak ook de kastelein zijn waardering uit voor het dweilorkest. Het volgende rondje was van hem. 'Dezen is voor den ambiance', waren zijn woorden. Een klein gebaar, in ruil voor een wereldomzet.

7.10. De jeugdafdeling van de sportvereniging Loil afdeling voetbal.

Sportpark De Korenakker: een plek waar het goed toeven is. Maar het mes snijdt aan twee kanten. De gemeenschap Loil is 'het warme nest van Sportvereniging Loil'. Gezien de omvang van de vereniging is de Sportvereniging Loil een belangrijke factor in het verenigingsleven van Loil. Qua organisatie en accommodatie kan de Sportvereniging Loil de toekomst met vertrouwen tegemoet zien. Maatschappelijke tendensen, zoals de toenemende commercialisering, leveren zowel bedreigingen als kansen op. Een serieuze bedreiging die de vereniging wellicht tegemoet kan zien, is een gebrek aan kaderleden. Maar ook daar zal de vindingrijkheid van de dorpsclub zijn weg vinden. Dit alles onder de noemer: onze club, gaat nooit verloren...

Een lullig doelpunt

Een jeugdteam van de sv Loil speelt een wedstrijd tegen een nogal zwakke tegenstander. De groen-witten staan met zo'n nulletje of zes voor. De Loil-keeper is nauwelijks in actie geweest en verveelt zich stierlijk. Gaandeweg voelt hij een natuurlijke drang die zich steeds nadrukkelijker doet gelden. Hij kan het niet meer uithouden, loopt uit het doel, springt over de afrastering en laat op een nabijgelegen bouwland Gods water over Gods akker lopen. Doch de tegenpartij bouwt inmiddels een van de schaarse tegenaanvallen op en de spits weet zowaar het verlaten Loil-doel te doorboren. De jeugdige Loil-doelwachter heeft achteromkijkend een en ander nauwelijks verontrust aanschouwd. Klaar met z'n plas neemt hij doodgemoedereerd zijn plaats onder de lat weer in. Tegen een van zijn medespelers plaatst hij de opmerking: 'Wat een lullig doelpunt...'

Sportvereniging Loil, afdeling volleybal

De bouw van sporthal De Zomp in 1980 zorgde ervoor dat een aantal elders spelende volleyballers weer in Loil terecht konden voor hun favoriete sport. In het Jeugdgebouw werd ook wel gevolleybald, maar de afmetingen van de zaal voldeden niet aan de voorschriften om in competitieverband te spelen. Hierdoor vertrok een aantal spelers naar clubs in de omgeving. De teruggekeerde volleyballers vonden onderdak bij de al jaren actieve Sportvereniging Loil, en werden zo een onderdeel van de omnivereniging. Hoewel de volleybal-tak nog altijd onder deze paraplu zetelt, is het bestuurlijk en financieel onafhankelijk. In 2000 volleyballen 92 mensen in de groen-witte clubkleuren. In de seniorencompetitie zijn 27 leden actief, bij de jeugd 26. Daarnaast vallen er 22 damesrecreanten en 17 zondagmorgenrecreanten te noteren.

Nadat in het begin (oud-)inwoners van Loil het leeuwendeel van het ledenbestand voor hun rekening namen, komt tegenwoordig de helft van de seniorenleden niet uit Loil. Bij de jeugd zijn alleen meisjes tussen de acht en vijftien jaar actief. Deze krappe bezetting betekent dat met name bij de heren in de toekomst bezettingsproblemen te verwachten zijn. Wat betreft de recreantentak is de verwachting dat de continuïteit gewaarborgd is. Een ander groeiend probleem is het vervullen van bestuursfuncties. Mogelijk is op termijn het samengaan met een andere vereniging geen utopie.

Niettemin staat de gezelligheid hoog in het vaandel. Vooral de mogelijkheid om in het eigen dorp te sporten is een van de drijfveren van de volleybalvereniging. Het doet het vijf-koppige bestuur dan ook goed dat er in het dorp qua sponsoring en draagvlak genoeg medewerking is om een steentje bij te dragen aan het voortbestaan van het verenigingsleven.

7.11. Sportvereniging Loil afdeling volleybal. Rij 1 (zittend): Sjaak Arntz, Mieke Arntz, Thea Huijbers, Louise Seegers, Marion Steenkamp, Bennie Jansen, Erna Heesen, Debby te Dorsthorst, Annemieke Cornelissen, Janneke Polman, Jody Seegers, Leonne Gerritsen. Rij 2: Lizette Jansen, Leonie Hendriks, Linda Kaal, Marion Kloppenburg, Brenda Buiting, Anke Peters, Femke van der Zee, Denise de Wolff, Authum Balduk, Nancy Jansen, Nadia Kreileman, Maaïke Peters, Naomie Seegers, Kirsten Seegers, Helga van de Meent, Sanne Bolder, Harrie Elfrink. Rij 3: Geert Wanders, Brenda Segers, Mendy Peters, Anke Giesen, Esmee Peters, Inge Giesen, Dirkje Berendsen, Manou van Ampting, Patty Stinissen, Maruscha Seegers, Steffie Jansen, Janneke Wiendels, Pien te Dorsthorst.

7.12. Recreanten Sportvereniging Loil afdeling volleybal. Rij 1 (zittend): Hans Otten, Betsie Lenting-van Ampting, Marian Meijer, Ernest Berentzen, Carolien Lenting. Rij 2: Eddy Bolk, Ap Dieker, Maria Moorman, Gerard Goossen, Onne Heesen, Martin Tiemessen.

Sportvereniging Loil, afdeling recreatiesport

Rond 1976 ontstond de zogeheten afdeling damesrecreatiesport als tak binnen de Sportvereniging Loil. Zoals de naam al doet vermoeden bestond de vereniging uit een aantal dames die wekelijks sportief en sociaal vertier bij elkaar zochten. Officieel staat de vereniging als afdeling Recreatiesport van Sportvereniging Loil in de boeken.

Momenteel telt de groep 28 leden van 25 tot 58 jaar die elke donderdag van 19.00 tot 20.00 uur in sporthal De Zomp met elkaar sporten. Driekwart van de leden komt uit Loil. Bij het wekelijkse samenzijn bestaat het eerste half uur uit grondoefeningen (rek en strek), waarna het laatste half uur aan een balspel besteed wordt. Dit is elke week wat anders, zoals korfbal, basketbal en volleybal. Bij mooi weer kiezen de dames wel eens voor de openlucht. Het sociale contact staat hoog in het vaandel. De combinatie met actief bezig zijn is voor de dames juist het mooie aan de wekelijkse sportontmoeting.

Als seizoenafsluiting wordt zomers altijd een extra activiteit georganiseerd. Dit kan variëren van klootschieten tot een wandeltocht of een avondje uit. Rond de kerst komen de dames traditiegetrouw samen in de kantine van De Zomp voor een kop koffie en een snee kerstbrood.

7.13. Sportvereniging Loil afdeling Recreatiesport. *Rij 1 (knielend):* Dinie Rosendaal-Buiting, Ans Reulink-Jansen, Rens Rudolfs-Meijers, Milly van de Sanden, Elly Jansen-Rasing, Ans van den Berg-Rozijn, Angela Vloet-Lanters. *Rij 2:* Diny Spaan-Godschalk, Doortje Scheerder-Reulink, Rieky Wenting-van Leussen, Alie Haagen-Wenting, Marian Nibbeling-Menting, Annemieke Cornelissen-Driesen, Annemie Giesen-Reuling, Maria Bolder-Brandts, Trees Rasing, Annie Castrop-Lamers, Ricky Willemsen-Lanters, Tiny Wolbrink-Rasing, Dinie Bod-Loeters.

7.14. Bestuur supportersclub
Sportvereniging Loil:
Gerrit Wenting,
Jos Smits, Leo Godschalk,
Antoon Geurts, Dirk Elderman.

‘Loil Vooruit’

De kiem van de voetbalsport in Didam is gelegd tijdens de mobilisatietijd van 1914–1918. De vele in Didam gelegerde militairen lieten de plaatselijke bevolking kennismaken met deze toen in de Diemse contreien vrijwel onbekende sport.

Er ontstonden een aantal clubjes, meestal buurt- of vriendenploegen, die waarschijnlijk de voorlopers zijn geweest van DVC '26, Sprinkhanen en Hertha (zo heette de voetbalclub van Loil uit de dertiger jaren).

In 1919 verenigde een groep voetballiefhebbers uit Loil en Didam zich tot een club onder de naam ‘Loil Vooruit’.

Tijdens de Diemse kermis moest er worden gevoetbald. Allereerst werden de kerkelijke plichten vervuld. Na de hoogmis was het toen een goed gebruik van de plaatselijke kasteleins om een (gratis) kermisborrel te schenken. Dit geest verruimende genoeg wilden de Loil-voorwaartsen zich niet onttrekken. De kermisborrel smaakte echter naar meer en dus werden er nog enkele alcoholische versnaperingen genuttigd.

Het is niet verwonderlijk dat met zo'n warming-up de ledematen snel vermoeid raakten. Het einde van de eerste helft was een ware verlossing. De spelers van ‘Loil Vooruit’ legden zich te rusten in een nabijgelegen stromijt. Ze vielen al dra in een meer dan diepe slaap. Pogingen van de arbiter om de ronkende meute uit hun roes te laten ontwaken waren tot mislukking gedoemd. Teneinde raad vertrokken de scheidsrechter en de tegenpartij huiswaarts. Het betekende het roemloze einde van voetbalclub ‘Loil Vooruit’.

Supportersclub Sportvereniging Loil

Na twee achtereenvolgende kampioenschappen van het eerste voetbalelftal van de plaatselijke voetbalvereniging kwamen enkele supporters op het lumineuze idee de krachten te bundelen in een heuse supportersclub. Een officieel beklonken steun vanuit de Loilse gemeenschap voor de sportieve prestaties van de groen-witten. In het oprichtingsjaar 1988 konden reeds 93 leden worden genoteerd; inmiddels zijn honderdvijftig voetballiefhebbers lid van de vereniging die door vijf bestuursleden wordt geleid.

De belangrijkste activiteiten vinden plaats rond de thuiswedstrijden van het eerste elftal van Sportvereniging Loil. Bij de entree voor de wedstrijd krijgen bezoekers een informatieblaadje waarin beschouwend wordt gekeken naar de vereniging en de prestaties van de hoofdmacht. Eveneens worden de teams geïntroduceerd die deze middag met elkaar de strijd aan zullen binden. Daarnaast wordt er een verloting gehouden. De opbrengst hiervan is een grote inkomstenbron voor de vereniging. Hierdoor kunnen financiële bijdragen gedaan worden aan tal van onkosten en activiteiten van de vereniging. Denk bijvoorbeeld aan nieuwe ballen, nieuwe kleding, onderhoud aan de accommodatie en het mogelijk maken van jeugdkampdagen. De leden van de supportersclub verlenen ook diverse hand- en spandiensten voor de voetbalvereniging. Dit zal ook in de toekomst zo blijven. De activiteiten zijn een grote steun voor de Sportvereniging Loil in het algemeen, en voor het eerste elftal in het bijzonder.

Karnavalsvereniging De Vrolijke Drammers

Enkele Loilenaren kregen in 1958 het lumineuze idee een karnavalsfeest te organiseren, zodat er wat meer geld in de laatjes van andere verenigingen zou komen. Met enkele stuwende krachten was de eerste optocht, met bijbehorend feest al gauw een feit, uiteraard met goedkeuring van de parochie. De naam: Caspar Melchior Bal. Over het kiezen van de eerste prins, toen nog Caspar geheten, werd niet moeilijk gedaan. Gerrit Bolder werd aangewezen, om het simpele feit dat hij niet aanwezig was bij een vergadering. En omdat het nog niet duidelijk was of de 'prins' een dame aan zijn zijde moest hebben, werd Dinie Jansen gestrikt om de rol van wederhelft te vervullen. Na het ietwat provisorische aanvangsjaar, met inderdaad de beoogde opbrengsten voor het Loilse verenigingsleven, ging de nieuwbakken vereniging voortvarend verder.

De karnavalsvereniging kreeg in 1960 ook echt een naam. Joop Koenders had als ludieke actie 'niet drammen maor deurbateren' achter op zijn kleding genaaid. Hij gaf hiermee de perfecte voorzet voor de naam van de club: De Vrolijke Drammers. Overigens was hij hiermee trendsetter. Een dag later had menigeen de kast overhoop gehaald op zoek naar oude kleding, waarop de spreuken konden prijken. Dit was het begin van de verkleedpartijen in Loil. In het prille begin was buiten het kader om, namelijk niemand apart uitgedost.

Op 21 januari 1965 werden statuten en reglementen vastgelegd. Toen trad ook het eerste bestuur pas aan. Dit jaar was direct een daverend succes. De vereniging hield f 519,57 | € 235,77 over aan het eerste feest; een flink be-

7.15. Karnavalsvereniging De Vrolijke Drammers: Prins Jeroen I (Jeroen Schuurman) met zijn adjudanten Toon van den Berg en Ralph Gerritsen.

drag voor die tijd. Het kwam ten goede aan de schutterij en de tamboers. De daaropvolgende jaren werd alleen het dinsdagavondfeest nog buiten Loil gevierd. Via Greffelkamp en De Harmonie toog de Loilse karnavalstrein uiteindelijk richting Loil, alwaar het 'Drammersnest' nog steeds gevestigd is.

7.16. Karnavalsvereniging De Vrolijke Drammers: Jeugdprins Tom I (Tom Gieling) met zijn adjudanten Bart Wanders en Harm Peters.

7.17. Karnavalsvereniging De Vrolijke Drammers: de eerste prijs in de categorie 'getrokken wagens': De Alkies met 'een reis om de wereld in drie dolle dagen'.

De optocht was er van meet af aan eentje waar de vonken vanaf vlogen. In 1959 trokken er al veertien wagens en drie groepen mee, een aantal dat met de jaren groeide. In 1968 al 42, in 2000 waren er 63 inschrijvingen. Ook de kwaliteit van het gebodene, vooral de ironische toespelingen op plaatselijke politieke items, maakte de Loilse optocht tot toonaangevend in de regio. Na een korte dip in de jaren zeventig begon karnavalminnend Loil ook landelijk aan de weg te timmeren. De groep 'Ölleke Böllekes' haalde in 1978 de eerste prijs tijdens de halfvastenoptocht in het Brabantse plaatsje Zeeland, een prestatie die enkel in 2000 door De Kruumels werd geëvenaard. Loil staat op de kaart waar het karnaval betreft. Bewijs hiervan wordt onomstotelijk gegeven door de drommen mensen langs de wegen, als de stoet voorbij trekt. Dat de optocht de mooiste in de regio is, daarover is iedereen het eens.

In deze jaren zijn met name de getrokken wagens een lust voor het oog. Staaltjes van vakmanschap; van maanden van voorbereidingen in kille schuren in het buitengebied.

Het avondfeest bij Hendriks is de laatste jaren met name tijdens de prijsuitreiking op maandag zeer druk bezocht. De spanning is van de gezichten af te lezen, maar uiteindelijk heffen zowel winnaars als verliezers met elkaar het glas. De polonaise, of de roemruchte 'Loilse trein' vertrekt weer, en de bron van vele anekdotes, sterke verhalen en onwezenlijke ervaringen is weer geopend.

Maar ook in de jonge jaren van de vereniging hingen de bezoekers regelmatig met de benen uit de zaal. In de jaren zeventig was er een dusdanig tekort aan banken en stoelen in 't Roodborstje dat het bestuur naarstig op zoek moest. Gelukkig kon orde in deze chaos worden geschapen, door een grote partij banken en tafels over te nemen van Toon Visser uit Greffelkamp. De nieuwe zaal van De Nachtegaal (thans Hendriks) kwam in 1981 dan ook als een geschenk uit de hemel.

Wie de scepter zwaait over de gemeente Didam in karnavalstijd wordt altijd al in het najaar besloten. Het best bewaarde geheim van Loil. Na een speciale vergadering van bestuur en raad van elf, zijn het uiteindelijk drie mensen die in oktober de knoop doorhakken. Het is speculeren geblazen voor de overige Loilenaren. Vaak is het een verrassing wie uiteindelijk tijdens de pronkzitting uit het schimmenspel tevoorschijn komt. Zoals gezegd was Gerrit Bolder de eerste gelukkige, Jeroen Schuurman zwaaide in 2000 de scepter over de vereniging; Tom Gieling was de jeugdprins.

De pronkzitting blijkt bovendien een happening waar Loil zich duidelijk mee onderscheidt. Dik vijfhonderd mensen krijgen in januari een avond voorgeschoteld waar maanden van voorbereiding aan vooraf gegaan zijn. Hierbij is het vooral een grote verrassing welke Loilenaren op het podium plaatsnemen. Het was bijvoorbeeld een genot om te zien hoe de regie het Didamse pastoresteam op de planken kreeg voor een hernieuwde inzegening van het Loilse volk. En wie herinnert zich nog Toon Steenbreker, terwijl hij een ontroerende aubade van zijn kleindochter te horen kreeg.

Spektakel alom dus, maar de uitverkiezing van de prins is toch hetgeen waarover het hele dorp nog lang napraat. Overigens was prins Tonnie I (Bolder) in 1966 de eerste prins die zich in gezelschap mocht stellen van dansmariekes. Na verloop van tijd werd de dansgarde een volwaardige tak binnen de vereniging. In verschillende leeftijdscategorieën wordt er fanatiek gedanst, hetgeen in 1985 tot een Nederlands kampioenschap leidt, en het jaar daarop tot een derde plek bij de Europese kampioenschappen. De begeleiding is al geruime tijd in handen van de familie Harmsen en Dinie Rutjes, die met veel toewijding klaar staan voor de meiden.

Sinds 1990 kent Loil ook een jeugdpronkzitting. Op zondagmiddag wordt de zaterdagavond nog even dunnetjes overgedaan, maar dan voor de jeugdige karnavalisten. Ook hier is een gevarieerd schouwspel van zang, dans en humor te zien. De organisatie werkt nauw samen met basisschool Sint Jozef. Het blijkt dat carnaval leeft onder de jeugd, en wat dat betreft ziet de vereniging de toekomst rooskleurig tegemoet.

De laatste jaren is de Sokkelaovond toegevoegd aan het scala van activiteiten van de vereniging. Op deze dag, rond 11 november, worden elf prinskandidaten aan de gemeenschap gepresenteerd. Dit om het speculatievuurtje nog maar iets verder aan te wakkeren. Daarnaast wordt er sinds enkele jaren ook een karnavalsviering gehouden in de kerk.

In 1991, tijdens het 33-jarig bestaan, is besloten tot de oprichting van het convent. Dit is een groep mensen die hun sporen binnen de vereniging hebben verdiend, en toch nog betrokken willen blijven bij het karnavalsfeest.

Elk jaar reikt de vereniging het Drammertje uit. Deze onderscheiding wordt aangeboden aan iemand die zich verdienstelijk gemaakt heeft voor de Loilse carnaval. Verder kent De Vrolijke Drammers nog Het Eikenloof van Boschslag, een onderscheiding die door Everard Tiemes en Gerrit Bolder werd bedacht. Laatstgenoemde, tevens eerste prins, woonde in de buurt van de Boschslag en maakte van eikenbladeren echte onderscheidingen.

In 2000 kent de vereniging 424 leden. Met al deze mensen, en de hele gemeenschap uiteraard, gaat de vereniging in 2002 het karnavalistische jubileumjaar (44) vieren.

Zwarte lijst

Lambert Hoffs stond bekend als een zéér bekwaam en artistiek huisschilder. Een dorpsgenoot die bij velen in hoog aanzien stond. Een eer- en deugdzaam huisvader die een meer dan voorbeeldig leven leidde. Lambert was een rots in de woelige Loilse dorpsbranding van weleer. Hij had een zekere aristocratische uitstraling, waaraan zijn karakteristieke tred voor een deel debet was.

Lambert zou echter het slachtoffer worden van een complot. Schijnbaar uit jaloersheid vanwege zijn onbesproken gedrag werden er plannen beraamd om de Loilse schilder tijdens het eerstvolgende schuttersfeest dronken te voeren. ('Hi-j mot zo zat as een maleier worden' zou er gezegd zijn.)

Nietsvermoedend begaf Lambert zich onder de feestvierende schuttersmeute. En: wat had hij toch een vrienden opeens! Het ene na het andere drankje (waarmee geknoeid werd) kreeg hij aangeboden. Wat was het leven – en zeker het Loilse leven – toch een ware lust, jammer dat zijn geliefde Lena er niet bij was. En zo kwam Lambert in een staat te verkeren die Bacchus bijzonder welgevallig was doch zijne Lena niet. Over de weg zwalkend, maar in een uiterst jolige bui, ging hij huiswaarts. De reactie van zijn eega had echter een snelle ontnuchtering tot gevolg. 'Gi-j komp nog op de zwarte lies' voegde ze aan haar helse tirade toe.

De complottheorie voorzag er ook in dat een Loilse inwoner, die op het gemeentehuis werkte, wat gemeentelijk briefpapier zou ontvreemden. En zo plofte op zekere dag een brief van b en w op de deurmat van huize Hoffs. Daarin stond vermeld: 'vanwege dronkenschap en

als gevolg daarvan verstoring van de openbare orde, geconstateerd tijdens het recent plaatsgevonden hebbende schuttersfeest, is de heer L. Hoffs, huisschilder van professie, woonachtig aan de Wehlseweg alhier, met ingang van heden op de zwarte lijst geplaatst'. Stond je op de zwarte lijst, dan mochten de kroegbazen in de gemeente je geen alcoholische drank meer verstrekken, je behoorde dan tot de plaatselijke outcast.

Lena Hoffs kon het niet geloven, ze ging het controleren bij 'Theed van de rooie', de buurman. Die speelde het spel mee, raadpleegde zogenaamd de zwarte lijst en bevestigde de gemalin van onze arme schilder dat haar man Lambert inderdaad op die beruchte lijst voorkwam, hoewel hij zich dat niet kon voorstellen van die altijd zo oppassende Lambert.

Wat er zich als gevolg daarvan allemaal in huize Hoffs heeft afgespeeld is niet bekend. Lambert in ieder geval droeg zijn lot manmoedig. Zijn liefhebbende echtgenote Lena ging echter zichtbaar zwaar gebukt onder de dorpschande. Ze had gedacht Lambert volledig onder controle (c.q. de plak) te hebben en toch was hij op de zwarte lijst terechtgekomen. Hoe bestond dat? Wat deed ze verkeerd? Was ze soms te pinnig? De sigaren die zij Lambert toestond te roken werden voor alle dagen van de week keurig afgeteld. En kreeg Lambert een sigaar van een tevreden klant (en dat gebeurde nogal eens) dan werd dat van zijn rantsoen afgehouden. Lena – hoe bestond het – twijfelde...

Voor het evenwicht in het leven van de onverstoorbare Lambert is dat waarschijnlijk niet verkeerd geweest. Want het leek er op dat na dit voorval Lamberts leven meer dan ooit in balans was. Ja, Lambert Hoffs had klasse.

Jeugdwerk Loil

De Stichting voor Sociaal en Cultureel Werk Didam is de koepel waaronder het Jeugdwerk Loil valt. Voor de oprichting in de huidige vorm (1970), was het jeugdwerk actief in de ruimte achter de parochiekerk, waarin thans de bibliotheek gevestigd is. Het jeugdwerk is ontstaan uit het meisjesgilde. De nadrukkelijke wens van een nieuwe accommodatie bracht uiteindelijk de koppeling aan de Didamse Stichting teweeg.

De verhuizing van de ruimte achter de kerk naar De Zomp was dan ook een ingrijpende gebeurtenis. Vanaf 1980 kreeg de jeugd in Loil een nieuwe, moderne plek. Er werd begonnen met een aantal peutergroepen en zowel professionele krachten als vrijwilligers waren er in voldoende mate. Peuterspeelzaal Humpie Dumpie bleek een schot in de roos. Kinderen die nog niet naar de basisschool gaan, treffen elkaar wekelijks. Met name voor de kinderen uit het buitengebied was dit een welkome voorziening, omdat zij zo de mogelijkheid kregen om meer leeftijdsgenootjes te ontmoeten.

Op dit moment biedt de Loilse tak van het sociaal cultureel werk onderdak aan zo'n 36 peuters, diverse leerlingen van de plaatselijke basisschool en een groep tieners. Daarnaast organiseert het Jeugdwerk maandelijks bijeenkomsten, waarin vooral leuk en leerzaam met elkaar omgegaan wordt. Voor de 'oudere jeugd' is er de tienerschool De Pit. Naast deze structurele activiteiten is rond 6 januari de traditionele kerstboomverbranding. Daarnaast organiseert het

7.18. Het kader van het Jeugdwerk Loil. *Rij 1 (gehurkt):* Annet Jansen, Margriet Schliep, Ineke Morsink, Wim Ubbink, Marie-José Aaldering, Suzen Kaal, Anja Harmsen, Wiesa te Dorsthorst. *Rij 2:* Riny Stienissen, Maria Fellingier, Melisande Zicolella, Eric Hakvoort, Jos Gerritsen, Wilma Gerritsen, Gerry Kloppenburg, Mieke Rasing. *Rij 3:* Ans Stienissen, Thea Tiemes, Jannie Meister, Betsie Smits, José ter Heerdt, José Brandts, Truus Hakvoort, Ellie Wiendels, Yvonne te Dorsthorst, Gerda Dieker, Wilma Seegers.

Jeugdwerk samen met sportvereniging Loil diverse activiteiten in het winterseizoen. In samenwerking met De Rosmolen, de Didamse hoofdtak van het sociaal en cultureel werk, wordt de laatste week van de zomervakantie een spelweek georganiseerd. Hier neemt meestal een dertigtal Loilse kinderen aan deel. Bij al deze activiteiten staan ontmoeting, ontspanning, en ontwikkeling van de jeugd centraal.

Jeugdwerk Loil hoopt dat het spoedig tot een herinrichting van De Zomp komt. Want de multifunctionele accommodatie voldoet niet helemaal meer aan de huidige eisen. Ook de ruimte voor de tieners is eigenlijk te klein. En wat te denken van een speciale tienerruimte? De Kontaktraad heeft dit project op haar schouders genomen.

Maar om alle ambities waar te maken, zijn er wel vrijwilligers nodig. Net als overal wringt hier de schoen. Zonder dit cement van de samenleving kan het Jeugdwerk niet bestaan. Het zou jammer zijn dat een bloeiende gemeenschap als Loil het zonder activiteiten voor de jeugd zou moeten doen. Want jeugd is er, en blijft er komen...

7.19. Bestuur Lovida. Zittend: Anemieke Cornelissen-Driesen, Marian Nibbeling-Wenting. Staand: An Otten-Scholten, Maria Bolder-Brandts, Marie Visser-Egging.

Lovida

Lovida staat voor Loilse Vitale Dames, en bestaat dan ook uit actieve vrouwen uit de Loilse gemeenschap. De vereniging is een vervolg op de Vrouwengemeenschap die in 1958 onder voorzitterschap van mevrouw Borst-Koning het levenslicht zag, met pastoor Wolters als geestelijk adviseur. Maandelijks kwamen de dames bijeen. Op deze bijeenkomsten werden mensen uitgenodigd die onder meer uitleg gaven over koken, gezondheid, voeding en elektrische apparaten. Om de band met de kerk te accentueren werden veel bijeenkomsten voorafgegaan door een eucharistieviering. Op die manier heeft de Vrouwengemeenschap ook banden met het toenmalige dameskoor.

In 1972 bedacht Maria Bolder-Brandts de meer eigentijdse naam voor het vrouwengezelschap. Een nieuw jasje voor een traditionele vereniging. Dat Lovida nu nog altijd zeer voortvarend te werk gaat is wel te zien aan het ledental. Momenteel zijn 126 dames 'vitaal', en is de participatiegraad erg hoog. De vergrijzing speelt de club wel parten en daarom hoopt het vijfokoppig bestuur eigenlijk op wat meer jonge aanwas.

De activiteiten zijn van traditioneel naar maatschappijbreed verschoven. Naast de handwerkavonden, worden er bij Hendriks (dia)lezingen, informatie-avonden en uiteenlopende cursussen gehouden. Het is een genot om te zien, hoe bijvoorbeeld met creativiteit en enthousiasme de mooiste dingen vervaardigd kunnen worden. Elk jaar organiseert de vereniging een uitstapje met de bus. Ook is er ooit een fietsclubje gevormd, waarmee het Gelderse landschap per tweewieler werd verkend. Op kerstavond 1989 kwam het Pats Boem Orkest van Fatima in Nieuw-Wehl voor een optreden. Een zware operatie om het hele orkest in Loil te krijgen. Het werd een memorabele avond. Maar ook de jubilea, in 1983 en 1998, waren gedenkwaardige dagen. Met een eucharistieviering en een receptie werd de zoveelste mijlpaal voor vrouwelijk Loil gevierd.

Een gevarieerd aanbod van activiteiten, dat een zo breed mogelijk publiek aanspreekt. Getuige het ledental lukt het Lovida telkens weer de Loilse dames vitaal te houden.

Vrijwilligers van de parochie

De parochie Onze Lieve Vrouw Onbevlekt Ontvangen maakt sinds jaar en dag gebruik van vrijwilligers. Mensen die zich belangeloos inzetten voor de bakermat van het Loilse dorpsgevoel: de kerk. Kijkend naar het verenigingsleven in Loil, zien we duidelijk dat het geloof hierin een belangrijke rol heeft gespeeld.

Bij alle activiteiten van de geloofsgemeenschap zijn deze mensen betrokken. Hoewel van een echte verenigingsoprichting geen sprake is, kan gezegd worden dat deze groep 'medewerkers aan kerkdiensten' zo langzamerhand wel als een vereniging gezien mag worden. Onder deze parochiële vrijwilligers worden acolieten, misdienaars, lectoren en medewerkers aan trouw- en rouwdiensten gerekend. Wel moet natuurlijk nadrukkelijk gesteld worden dat meer mensen zich belangeloos inzetten voor de parochie. Deze groep is echter met een bestuur en jaarlijkse activiteiten tot in bepaalde mate georganiseerd.

Voornaamste activiteit van deze club is het begeleiden en meewerken aan de vieringen die in de Loilse kerk gehouden worden. Of het nu een 'gewone' eucharistieviering is, een huwelijk, een jubileum of een begrafenis: de priester of voorganger moet worden geassisteerd. De voorbereidingen op, maar ook de uiteindelijke uitvoering van de dienst moet goed, maar vooral op een waardige manier gebeuren. Op dit moment zijn elf misdienaars, negentien acolieten, zeven lectoren en drie trouw- en rouwleden actief.

7.20. De groep misdienaars, acolieten en lectoren. *Rij 1:* Roy Diesvelt, Dennis Wolbert, Laura Wolbert, Liza Beursken, Joris Gieling, Esmee Peters, Mendy Peters. *Rij 2:* Frouke Boss, Marieke Boss, Rik Hendriks, Ruud Boss, Leonie Hendriks, Jasper Gieling, Toos Buiting-Goossen, Dinie van Mierlo-Banning, Jan Lanfers. *Rij 3:* Rudi Dercksen, Jolanda Wolbert-Westendorp, Riky Rosendaal-Wenting, Mientje Peters-Schuurman, Carolyn Arendsen, Rianne Godschalk-Otten, Annie Gies-Wenting, Anneke Boss, Maarten Gies, Sven Gertsen.

De groep kreeg een echt verenigingskarakter onder pastoor Groothuis. In 1976 organiseerde hij in de pastorie een gespreksavond over de diepere betekenis van het acolietwezen. Naar aanleiding van deze bijeenkomst werd er een jaarlijks uitje in het leven geroepen. Momenteel wordt de dag, met uitzondering van de misdienaars, uit eigen zak betaald. Wel wordt er jaarlijks aan de kerkdeur gecollecteerd tijdens de zogeheten vrijwilligersmis. Van deze opbrengst nuttigt iedereen die zich belangeloos inzet voor de parochie een consumptie in Zaal Hendriks.

Het jaarlijkse uitje staat in het teken van de ongedwongenheid. Bovendien worden op dit evenement de jubilarissen gehuldigd. Opmerkelijke recordhouder hierbij is Jan Lanfers, die in 1954 zijn eerste mis diende. Hij wordt tijdens de uitjes typerend genoeg wel eens voor pastor aangezien.

In samenwerking met basisschool Sint Jozef en de werkgroep eerste communie worden jaarlijks Loilse kinderen geworven als misdienaar. De animo verschildt, maar over het algemeen treden enkele nieuwe leden toe. Bij de overgang naar de middelbare school stapt de misdienaar over, en wordt hij of zij acoliet.

In de loop der jaren veranderde er veel aan de inhoud van de vieringen. Niet alleen verdwenen tradities, ze veranderden ook, of werden opnieuw ingevoerd. Iedere nieuwe geestelijke die in Loil zijn intrede deed, had wel een gevolg voor de groep 'dienders'. Zo werd een aantal jaren geleden het bellen tijdens de consecratie weer in ere hersteld. Ook bij het voorlezen veranderde in de loop der jaren veel. Meest radicale verandering is wel de intrede van de woordencommunieviering. Bij deze viering is niet de pastor, maar een lid van de speciale werkgroep de voorganger in de dienst. Deze stap werd niet door elke parochiaan toegejuicht, maar is gezien de maatschappelijke ontwikkelingen rond het geestelijk leven niet tegen te houden. Ook is onlangs teruggegaan van twee naar een viering per weekend. Wat dat betreft blijft alles in beweging. In tijden waarin nauwelijks iemand nog iets voor niets doet, blijkt dat het vrijwilligerswerk nog wel eens in het nauw komt te zitten. Loil mag zich echter gelukkig prijzen met een trouwe en hechte groep mensen, die zich belangeloos inzet voor het voortbestaan van de parochie. Want zonder vrijwilligers zou de parochie het niet kunnen bolwerken.

'Ut grei'

Toon Steenbreker was een heel markante en alom bekende Loilenaar. Zijn ontwapenende eenvoud en belangstellende openhartigheid maakten hem bij velen in de Loilse dorpsgemeenschap geliefd.

Aan het eind van een welbesteed en kleurrijk leven komt voor Toon – gelegen op zijn ziekbed – de dood in zicht. Het levenskaarsje is bijna opgebrand, ondanks dat hij nog zo veel zou willen zien groeien en bloeien.

De pastor komt langs en stelt Toon voor hem de laatste sacramenten toe te dienen. 'Haj ut grei bi-j ow?' vraagt hij vervolgens heel ad rem. Uit de reactie van de pastor maakt Toon op dat 'ut grei' snel voorhanden kan zijn. 'Dan laot ut maor meteen gebeuren' stelt Toon voor. Aldus geschiedt. En de dorpstamtam doet zijn werk: 'Toon Steenbreker is bediend, ut kan now elk moment afgelopen zun.'

Een paar dagen later krijgen verschillende stamgasten van café Hendriks de schrik van hun leven. Want wie zit daar: Toon, van wie al het gerucht circuleerde dat hij in het hiernamaals vertoefde. De heilige olie ('ut grei') had schijnbaar het kaarsje nog even flink aangewakkerd. En Toon geniet zichtbaar van zijn laatste uren op deze aardkloot, van de mensen om hem heen en vooral geniet hij van 'ut grei...' (zij het 'grei' van een andere samenstelling dan de heilige olie).

Het Sint Jozefbeeld

Nerus Lamers (zoon van Frans, woonachtig op de plek waar nu Toon van Wessel woont) was niet de jongste meer toen hij in het huwelijk trad. Nerus was werkzaam als boerenknecht te Steenderen en zijn aanstaande bruid kwam uit Keijenburg. Zoals toen gebruikelijk bij een dergelijke gelegenheid – eind jaren veertig – liet de bruidegom zich een maatpak aanmeten door de dorpskleermaker, in dit geval Willem Weetink. Schijnbaar was Nerus zo content met de geleverde diensten van de Loilse coupeur dat deze werd uitgenodigd voor de bruiloft. Het bruiloftsfeest zou plaats vinden op de deel van de boerderij van de ouders van de bruid te Keijenburg. 'Das un heel end fietsen', zei Willem tegen zijn vrouw. 'Ik vraag de rooie (Gradus Berendsen) wel of hi-j mien met zin motorfiets daor naor toe wil ri-jen.' Toegeeflijk als vrouw Weetink was stemde zij er in toe. Willem kreeg zelfs nog een envelop met inhoud mee...

Zo kwamen Willem en Gradus op de feestlocatie te Keijenburg aan. Op weg naar de deel kwamen ze langs de voorkamer en zagen daar de uitgestalde cadeaus. Heel opvallend was een werkelijk schitterend Sint Jozefbeeld. Ze keken elkaar aan, woorden hadden deze twee gezworen kameraden niet nodig, dit vroeg om actie. Willem ging op de uitkijk staan en Gradus, die als smid ook de nodige ervaring had met hang- en sluitwerk, verschaftte zich op onrechtmatige wijze toegang tot de woning, pakte het Jozefbeeld op en ging weer naar buiten. Op de deel boden zij vervolgens het beeld als cadeau aan. Met een hoffelijkheid die niet iedereen gegeven is zei een van hen: 'Kiek us wat un mooi cadeau wi-j met hemme gebroch, helemaol uut Loil, op de motorfiets.' Nerus was meteen onder de indruk van het beeld. De beide kompanen hoorden hoe de bruid haar geliefde toefluisterde: 'Gos Nerus, wat jammer, zon beeld hemme wi-j al.'

Wat vroeger dan gewoonlijk – wellicht enigszins verlegen met de situatie – gingen Willem en Gradus weer huiswaarts. Op de weg terug realiseerde Willem zich dat hij nog een envelop met inhoud had. De bestemming daarvoor was snel gevonden. Bij café Rasing, terug in Loil, werd nog menig keer geproost op die goede Sint Jozef. Toen Willem thuis kwam merkte vrouw Weetink op dat het wel erg laat was geworden. Willems antwoord was: 'Ut is maor goed da-j niet met zunt gegaon, want ut is nog veul wie-er dan ik doch.'

Het Sint Jozefbeeld zal zonder enige twijfel een mooi plekje hebben gekregen in huize Lamers.

7.21. Bestuur Caritas. Zittend: Harrie Mom, Frieda Kaal-Krechting, Henk Bolder. Staand: Eef Boss, Joke Schuurman-Spaan.

Parochiële Caritas Instelling Loil

De Parochiële Caritas Instelling (PCI) Loil is in de volksmond beter bekend als Caritas. Van vroeger uit dient de instelling als sociaal en maatschappelijk vangnet voor mensen die tussen de wal en het schip dreigen te raken. De voorloper, het armbestuur, was in de begindagen van de Loilse parochie een vorm van sociale zekerheid. De instelling sprong bij, waar de overheid dat in die dagen niet kon bolwerken. Mensen konden aankloppen voor een financiële steun in de rug, maar ook voor een luisterend oor.

Toen de overheid in de tweede helft van de vorige eeuw met sociale wetgeving kwam, werd de wind enigszins uit de zeilen genomen. Caritas, formeel gezien in 1964 door het bisdom opgericht, hoefde zich minder bezig te houden met de financiële en materiële problemen van Loilenaren. De sociale kant ging meer en meer centraal staan. Het vijfköppige bestuur, dat inkomsten heeft uit collectes, giften, legaten en vermogensopbrengsten, financiert maatschappelijke groeperingen die zorg voor de medemens hoog hebben zitten. Voorbeelden hiervan zijn de Polenactie en het Triduüm. Dit laatste is een jaarlijkse bijeenkomst voor ouderen en eenzamen, die in samenwerking met de Didamse collega's georganiseerd wordt. Caritas is een steun in mindere tijden. Zo worden bijvoorbeeld zieken bezocht.

In de toekomst zal de PCI meer en meer een loketfunctie krijgen. Zij hoopt zich toe te kunnen leggen op tijdig opsporen en voorkomen van maatschappelijke problemen in de breedste zin van het woord. Samenwerking met de gemeente Didam, de huisartsen en de hervormde gemeente zijn daar al niet meer in weg te denken. Het beleidsplan dat in 2000 is bekrachtigd, propageert deze oecumenische gedachte nogmaals. Eerste directe vrucht van deze samenwerking is het in 1992 opgerichte Solidariteitsfonds. Hierin worden de krachten en financiële uitkeringen van alle Didamse PCI's gebundeld en werkt men samen aan de ondersteuning van de minder bedeelden in de samenleving. Want hoewel het in deze dagen de meeste mensen goed vergaat, is er nog altijd een groep die zich niet zonder steun staande kan houden. De PCI in Loil wil zich op lokaal niveau blijven inzetten voor deze groep. De interlokale samenwerking is een 'must', maar het Loilse karakter moet hierbij zeker behouden blijven.

Gemengd koor

Een kerk zonder koor is natuurlijk ondenkbaar. Niet lang na de stichting van de Loilse parochie werd het koor opgericht. Toon Rasing werd in 1910 zowel voorzitter als dirigent van het koor. Een tiental mannen was door bouwpastoor Inden bij elkaar gezocht om de kerkdiensten van zang te voorzien. De repetities werden gehouden in de ruimte achter de kerk, waar thans de bibliotheek is gevestigd.

Bekend uit die periode zijn de Caeciliafeesten, een eerbetoon aan de beschermheilige. Typerend voor deze jaarlijkse bijeenkomsten waren de fles clandestiene jenever en een pan met braadworst. Rond dit jaarlijkse festijn speelden zich rare taferelen af.

Aanvankelijk zong het mannenkoor enkel gregoriaans. Later beschikten de zangers over een breder repertoire. Begin jaren vijftig kreeg het koor te maken met een moeilijke periode. Niet alleen vergrijsde het ledental snel, de groep kreeg nauwelijks nieuwe leden. Ondertussen ontstond ook wrijving met de net aangetreden pastoor Spelbrink. Een roerige periode werd afgesloten met een doorstart van het koor. Een nieuwe club van ongeveer zestien mannen ging vol goede moed verder met het begeleiden van de vieringen. Gelukkig kwam de opwaartse lijn er weer in.

7.22. Het gemengd koor. *Rij 1:* W. Derksen-Wenting, M. Giesen-Wiendels, M. Visser-Egging, D. Roosendaal-Peters, D. Verwaaijen-Rosendaal, F. Kaal-Krechting, M. Jansen-Wienholts, G. Maat-Schenning. *Rij 2:* L. Arendsen-Bolder, D. van Alst-Freriks, H. Tiggeloven-Hoijtink, A. Reuling-Menting, A. Kaal-de Kinkelaar, E. Schut, T. Snoeren-Kiens. *Rij 3:* T. Buiting-Goossen, R. Rutjes-Rozijn. *Rij 4:* T. Buiting, T. Hetterscheid, N. Gepkens, T. Albada Jelgersma, L. Godschalk, B. Derksen, J. Mom, G. van Alst.

Nieuwe voorman van het Loilse mannenkoor werd de heer Tiel Groenestege, vers aangetreden als hoofd van de Sint Jozefschool. Hij kon zowel dirigeren als orgelspelen en was vele jaren het gezicht van het Loilse koor. Probleem in deze jaren was dat veel mannen doordeweeks niet meer in de gelegenheid waren om te zingen. De personele nood kreeg in 1963 een oplossing door de oprichting van het dameskoor. Twintig jaar later gingen beide koren samen. Vanaf dat moment verzorgen mannen en vrouwen gezamenlijk de zang tijdens de kerkdiensten. Een club die momenteel uit zeven heren en zestien dames bestaat. Een fijne en gezellige vriendengroep. Maar wat betreft de toekomst ziet het er niet al te florissant uit. Als Loil een gemengd koor wil houden, dan is de vereniging toe aan versterking met een aantal jongere mensen.

Close Harmony

Pastor Scholten was in 1984 een van de initiators achter het 'Jongerenkoor', dat nu onder de naam Close Harmony door het leven gaat. Met veel enthousiasme werd een groep jongeren gevormd tot een gewaardeerd koor, dat in de loop der tijd zelfs meer ging doen dan enkel het vocaal ondersteunen van kerkdiensten. Close Harmony werd een volwaardig muzikaal gezelschap, dat nog altijd de Loilse kerk als bakermat ziet. Inmiddels zijn de diensten waar het koor acte de présence geeft, uitgegroeid tot drukbezochte vieringen. Sterker nog: vieringen met Close Harmony betekent voor de kerk een volle bak. Voor de kerkbezoeker houdt dit in dat op tijd naar de parochiekerk gegaan moet worden, om in ieder geval nog van een goede zitplaats verzekerd te zijn. Ook kwam nadruk te liggen op andere culturele activiteiten. Naast het bestuur kent de vereniging 45 leden.

Elk lustrum heeft de vereniging aangegrepen om groots uit te pakken. Bij het vijfjarig bestaan werd een revue opgevoerd. Het tienjarig bestaan werd gevierd met het muzikale project 'Tien geboden van Tom Parker'. Bij het vijftienjarig bestaan werd onder de noemer 'Wereldwijd één stem' een muzikaal spektakel opgevoerd in de Loilse parochiekerk. Hier kwamen meer dan duizend mensen naar kijken en luisteren. De opbrengst hiervan ging naar het Lilianefonds. Daar tussendoor werd rond het 12½-jarig jubileum ook nog een cd gemaakt. Onder de titel 'That's why I sing' kreeg de Loilse kerk ook de primeur van dit hoogtepunt. De vereniging hoopt nog jaren met veel plezier vieringen en projecten te kunnen verzorgen.

7.23. Close Harmony. *Rij 1 (zittend op voorgrond):* Lyzette Burghard, Annemieke Kaal, Yvette Bolder. *Rij 2 (zittend):* Diny Loeters, Angeline Rasing, Debbie Boetje, Monita Tiemessen, Ivonne Harmsen, Susanne Hettterscheid, Sandra Lenting, Marieke van Alst, Anja Harmsen, Astrid Limbeek, Monique Hansen. *Rij 3:* Anjo Peters, Irma Steenkamp, Martine Godschalk, Petra Diesvelt, Claudia Krauts, Esmée Keurntjes, Natasja Lukassen, Martijn Moorman, Perry Schopman, Edith Bolder, Edwin Bos, Francien Keurntjes, Gemma Peters, Karin Bloem, Rita Koster, Miranda Lenting, Tine Vierwind, Petra Wiendels, Mieke Weijenbarg. *Rij 4:* Bertus Egging, Ben Kock, Wim Roosendaal, Geert Groenenstijn, Hein Harmsen (dirigent).

7.24. Singing Kids. *Rij 1 (knielend):* Amy Goossen, Naomie Seegers, Lotte Schlieff, Jeanine Diesvelt, Liza Beursken, Nancy Jansen, Anke Giesen, Mendy Peters. *Rij 2:* Laura Wolbert, Wendy Bloem, Pien te Dorsthorst, Anke Peters, Brenda Buiting, Esther Möllers, Kirsten Seegers, Malou Rasing, Steffie Jansen. *Rij 3:* Esmee Peters, Marjo Berentzen, Marissa Giesen, Esley Gies, Inge Giesen, Jody Seegers.

Singing Kids

Het koor de Singing Kids is voortgevloeid uit het zogeheten kinderkoor van de basisschool Sint Jozef. Het ongeveer twintigkoppige zanggroepje verzorgt gezinsvieringen in de Loilse parochiekerk. Het koor staat onder leiding van Marjo Berentzen en Marissa Giesen. Zij namen het in de zomer van 1998 over van Mieke Weyenborg. Naast het omlijsten van kerkelijke vieringen, treedt het koor ook wel eens buiten de kerkmuren op. Om dit goed te kunnen volbrengen, repeteert het koor elke donderdag na schooltijd tot 16.15 uur. De leden zijn bijna allemaal leerlingen van basisschool Sint Jozef.

7.25. Bestuur Postduivenvereniging De Rode Doffer. John Hunting, Herman Grotenhuis, Marcel Diesvelt, Peter Wanders, Joop Rozijn.

Postduivenvereniging De Rode Doffer

Aan het einde van het vliegseizoen van 1967 staken een aantal Loilse duivenliefhebbers de koppen bij elkaar. Immers, zij moesten elk weekeinde noodgedwongen naar Didam voor hun geliefde sport. Waarom kan zo iets niet in Loil? Het kwam zover.

De officiële oprichtingsdatum van de Rode Doffer is 12 september 1967. Als startlocatie kiest de postduivenvereniging voor 't Roodborstje. Jarenlang zijn aan de Weemstraat 'de klokken aangeslagen', zoals de duivenmelkers zeggen. Eerst gebeurde dit binnen en later in een houten gebouwtje achter 't Roodborstje. Eind 1973 is met de gemeente Didam overeenstemming bereikt over een eigen inkorflokaal naast de molen van Derksen aan de Doetinchemseweg. Binnen een jaar hadden de leden met grote zelfwerkzaamheid een prachtige accommodatie gebouwd. Momenteel heeft de vereniging 35 leden. Het clubgebouw is tussen april en september het toneel van veel bedrijvigheid. Vrijdagavond worden de duiven gekorfd en de 'klokken geslagen'. Diezelfde avond gaan de duiven op transport, waarna de eigenaren de inwendige mens versterken. Zaterdag wordt met spanning gewacht op de aankomst.

De Rode Doffer heeft wat prijzen betreft al regelmatig bewezen regionaal hoog van de toren te kunnen blazen. Veelal haalt een 'Loilse duif' de vaderlandse teletekstpagina's, hetgeen betekent dat hij één van Neerlands snelste is. Geert Tiemes won in 1999 de Nationaal Bergerac. In 2000 zorgde Peter Wanders voor een puike prestatie bij een landelijke wedvlucht. Zijn duif werd even groot nieuws en het kleine Loil werd op de kaart gezet.

Het grootste probleem waar de vereniging mee kampt is het ontbreken van jeugdleden. Niettemin lijkt de toekomst gewaarborgd. Met het organiseren van jeugddagen, goede voorlichting en mond-tot-mondreclame moet een stabiele toekomst tegemoet kunnen worden gegaan.

De openbare bibliotheek te Loil

Het is heel bijzonder dat een kleine kern in het jaar 2000 een zelfstandige uitleenpost heeft van boeken. In de meeste gevallen is zo'n voorziening niet aanwezig of er komt eens per week een bibliobus. De Loilse bieb valt onder een eigen stichtingsbestuur, geheten: Stichting Openbare Bibliotheek Loil. Dit bestuur bestaat uit vijf personen en de bibliotheek werkt met negen vrijwilligsters. Op basis van een goedgekeurde begroting wordt de bieb gefinancierd. De deskundigheid komt van Biblioservice Gelderland en bestaat uit technische en administratieve ondersteuning.

In 1999 stond het totaal aantal leners op 426. Dat was in 1995, het jaar van een hernieuwde start, nog 305. Met een totaal aantal uitleningen van 11.597 in 1999 kan gerust gesteld worden dat Loil een gezonde uitleenpost heeft. Een belangrijke taak voor de bibliotheek is de functie naar de jeugd. De samenwerking met de basisschool Sint Jozef is zodanig, dat de schoolkinderen onder schooltijd en onder begeleiding van hulpouders vier maal per jaar een boek uitzoeken. Daarnaast wordt er door de bieb en leerkrachten een collectie boeken voor de groepen samengesteld.

Naast de uitleenfunctie wordt het gebouw gebruikt als expositieruimte. Het voortbestaan van zo'n kleine bibliotheek is in grote mate afhankelijk van de subsidiegevers en de vrijwilligsters. Dankzij de grote inzet van de vrijwilligsters is de bibliotheek op 4 dagen geopend en wel op dinsdag van 14.00 tot 16.30 uur, op woensdag van 13.30 tot 15.30 uur, op donderdag van 15.00 tot 16.00 uur en op zaterdag van 13.30 tot 15.30 uur.

7.26. De vrijwilligsters van de Loilse bibliotheek. Dorien Gertsen-Tiemessen, Riet Derksen, Marjo Dijkman, An Otten, Annie Wolters, Rieky Bernds, Willy Lamers, Ulrike Bolder.

Op dit moment worden contacten met de omliggende bibliotheken gelegd. Dit heeft te maken met een mogelijk samengaan van de gemeenten Bergh, Didam en Wehl. Immers tegen die tijd hebben de bibliotheken in de huidige gemeenten te maken met één subsidiegever. In dat licht is het verstandig wat nader tot elkaar te komen en met elkaar te bezien wat de meerwaarde is van het wat meer met elkaar optrekken. Tevens kan misschien door een samenwerkingsverband een bijdrage worden geleverd aan de digitalisering van onze bibliotheek. Maar hoe dan ook: het bestuur pleit nog steeds voor het behoud van de zelfstandige uitleenpost in Loil.

Op het 5-jarige jubileum hebben we met de vrijwilligsters teruggeblikt naar het verleden. Immers op maandag 21 februari 1994 viel het doek voor de toenmalige parochiebibliotheek. Dit besluit werd genomen door het toen zittende parochiebestuur. De handhaving van een parochiebibliotheek vond het bestuur niet meer van deze tijd. Bij de Kontaktraad werd het verzoek neergelegd na te denken over de totstandkoming van een dorpsbibliotheek. De Kontaktraad nam deze uitdaging aan. De renovatie van het gebouw, begroot op f 47.000 | € 21.327,67, werd met behulp van vrijwilligers aangepakt. Hierdoor waren de daadwerkelijke kosten maar f 25.000 | € 11.344,51. Op 2 december 1993 besloot de gemeenteraad van de Didam een structurele financiële bijdrage te leveren aan de dorpsbibliotheek. Overigens kreeg de voormalige parochiebibliotheek al f 0,04 | € 0,02 per uitgeleend boek.

Deze parochiebibliotheek was in 1954 opgestart door mevrouw Koenders-Bolder. Zij begon met 150 boeken, aangevuld met wat boeken van de pastoor. Zij kreeg vanaf 1956 hulp van mevrouw Gepkens-van Alst. Vooral in die beginjaren werd er op toegezien dat iedere lezer(es) wel de juiste boeken mee naar huis nam. De kinderboeken werden verhuurd voor 15 cent (7 eurocent) en de boeken voor volwassenen voor 25 cent (11 eurocent). Van de opbrengst schafte zij dan weer nieuwe boeken aan. Na bijna 40 jaar was de uitleenfrequentie afgenomen tot een paar boeken per week en was de bibliotheek alleen nog maar geopend op zondag na de kerk.

De 'hernieuwde' opening op 21 mei 1995 was dan ook wel uiterst feestelijk. Door de inspanningen van de Kontaktraad, de bouwvrijwilligers, de boekvrijwilligsters, sponsors, het parochiebestuur en de gemeente, had Loil wederom bezeen een kern met pit te zijn. Dit werd ook onderschreven door de Vereniging Koninklijke Nederlandsche Heide-maatschappij. Zij verleende deze prestatie in het kader van de landelijke leefbaarheidswedstrijd Kern met Pit een plaats bij de beste 10 van Nederland. Kortom: een pluim voor Loil. Het dorp mag trots zijn op zo'n bruisende bibliotheek.

De kip en het ei

Toon ter Heerdt had op verzoek van Wim Wiendels een kippenhok in elkaar getimmerd. De kip van Wiendels bleek echter niet content te zijn met zijn nieuwe behuizing: er was nog geen ei gelegd. Om hem een hak te zetten besluit Toon een week later, na al enkele keren naar de stand van zaken te hebben geïnformeerd, er zelf een ei in te leggen. Voor het oog besmeurde hij het kippenproduct met een beetje bloed. Wim Wiendels was verheugd: eindelijk een ei. Maar toen een week later de eierenproductie weer stokte, leek alles terug bij af. 'Hoe kan dat nou?', vroeg Wiendels aan Ter Heerdt. 'Zat er soms bloed aan het ei?', was diens wedervraag. 'Ja, hoezo?', reageert Wiendels. Toon ter Heerdt liet zijn kippenkennis de vrije loop gaan: 'Als er bloed aan zat, deed het leggen pijn. En dan doet ie het nooit meer.'

Loilse Kwazzelskruut

Podòmmme wa'n grei...

Eind tachtiger jaren vonden de gebroeders Hendriks na een langdurige en kritische zoektocht een geschikte kruidenbitter ter aanvulling van het assortiment van de slijterij. Bij dit in hun ogen bijzondere product hoorde een niet alledaagse aanduiding, was de mening van de beide firmanten. Het bedenken van een originele naam viel echter niet mee. Hoewel er de nodige suggesties werden gedaan door de geachte cliëntèle, voldeed er geen enkele aan de exclusiviteitsnorm van de Loilse horeca-uitbaters. Maar op zekere dag plofte er bij wijze van alternatieve vakantiegroet een bierviltje in de brievenbus. Dit uitzonderlijke poststuk kwam uit Valkenburg (alwaar Jan S. en Benno R. jaarlijks op werkbezoek pleegden te gaan) en was ondertekend met de 'kwazzels'. Deze ongewone ondertekening bracht de gebroeders op het idee hun kruidenbitter Kwazzelskruut te noemen. De toevoeging: 'Podòmmme wa'n grei...' was een van de bekende uitspraken van Toon Steenbreker, als hij weer eens zichtbaar genoot van een alcoholische versnapering. Het Loilse Kwazzelskruut is in de loop der jaren een vermaard handelsmerk en promotie-artikel voor Loil geworden. Als een klant de juiste benaming niet zo snel te binnen schiet vraagt hij of zij meestal naar het 'Podòmmme grei'.

PS.: Het woord 'kwazzel' komt niet voor in de officiële Woordenlijst van de Nederlandse taal. Het is volgens de volksmond een typisch Loilse uitdrukking die de betekenis heeft van 'onnozele hals' of 'niet al te serieus te nemen personage'. Hiermee wil echter niet gezegd zijn dat deze omschrijving van toepassing is op de eerdergenoemde Jan S. en Benno R.

7.27. Biljartvereniging Lorre. Robin Reintjes. Henk Wolters, Robert van den Berg, Jurriaan Stienezen.

Biljartvereniging Lorre

Een kroeg zonder biljart, dat is in Loil eigenlijk niet denkbaar. Het is dan ook niet verwonderlijk dat na café Lorre, ook een gelijknamige biljartvereniging het levenslicht zag. In 1997 was Loil na de opening van de horecafaciliteit van Henk Wolters dan ook een vereniging rijker.

Biljartvereniging Lorre is met drie teams met in totaal zestien biljarters actief. Zij spelen naast de competitie libre, ook regelmatig toernooien in driebanden of 'tien over rood'. Een van de hoogtepunten is het inmiddels traditionele en roemruchte bladstoten rond oudjaar. Een druk bezocht evenement, waarbij meer komt kijken dan biljartkwaliteiten. Deze middag is zeer ondersteunend voor het verenigingsgevoel en voor de clubkas.

Hoe kan het ook anders: een vereniging die geboren is in de kroeg, kan louter een trefpunt zijn van gezelligheid en sfeer. De biljartvereniging is dit, gemengd met een gezonde dosis fanatisme, ten voeten uit.

7.28. Bestuur oudervereniging basisschool Sint Jozef: *Zittend:* Dorien-Gies-Balduik, Ria Beursken-Meijer, Riny Schuurman-de Kinkelaar. *Staan:* Dries Berendsen, Piet Viergever, Ans Möllers-Goossen, Betsie Smits-Derksen, Mieke Rasing-Bourgondiën, Gerry Kloppenburg-Wanders.

Oudervereniging Sint Jozef

De Oudervereniging van de rooms-katholieke basisschool Sint Jozef is in de jaren zeventig opgericht als ondersteuning van het docentenkorps en als klankbord voor het te voeren beleid. Elke basisschool heeft zo een vertegenwoordiging van ouders van leerlingen die het opleidingsinstituut van dienst is met raad en daad. Regelmatig treden nieuwe ouders toe tot de raad, aangezien het lidmaatschap verbonden is aan een ouderschap van een leerling van de Sint Jozefschool.

De vereniging helpt bij schoolse activiteiten als de kerstviering, sinterklaas, Pasen, carnaval, schoolfeesten en het afscheidskamp van groep 8. Daarnaast is de oudervereniging mede verantwoordelijk voor de zogeheten overblijfgeregeling: een regeling voor kinderen die tussen de middag niet naar huis gaan. In het verleden nam de oudervereniging ook het papier inzamelen voor haar rekening. Inmiddels is dit omgezet in een 'kleding en schoeisel-actie', die vier keer per jaar gehouden wordt. De opbrengst hiervan komt ten goede aan de Loilse school.

Daarnaast is de vereniging (mede-)initiator van eenmalige activiteiten, zoals een sponsorloop voor nieuwe computers en de inzameling van statiegeldflessen voor de opknap van het schoolplein in 1997.

Het welzijn van de kinderen staat hierbij altijd centraal. De Loilse gemeenschap, met name de school, en de oudervereniging zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

7.29. Bestuur en beheerders kantine De Zomp. Jan Driessen, Jan Bolder, Aldert Ottens, Christel en Gerrie Berendsen.

Stichting Kantinebeheer De Zomp

Het oude verenigingsgebouw uit 1922 was altijd in het beheer van de kerk. Omdat de financiële lasten door het kerkbestuur nauwelijks meer op te brengen waren, is in de jaren vijftig besloten tot de aanstelling van een beheerder van het gebouw. Deze had dan meer tijd en middelen om wat meer activiteiten te ontwikkelen. In 1965 is hieruit een commissie verenigingsgebouw ontstaan. Deze commissie stond onder toezicht van het parochiebestuur.

Met de bouw van De Zomp in 1980 moest ook het beheer van de nieuwe kantine in goede handen komen. De commissie van weleer werd in de vorm van een stichting gegoten. Dit bleek uiteindelijk een juiste koepel om het gebouw ten bate van diverse Loilse verenigingen op een juiste manier financieel te beheren. De kantine-opbrengsten zijn een welkome aanvulling van de inkomsten van de verenigingen die er gebruik van maken.

7.30. Kaartsoos (heren):
Theo Scheerder, Wim te Dorsthorst,
Frans te Dorsthorst,
Herman Tiemessen,
Theed van Wessel, Jan Keurntjes.

7.31. Kaartsoos (dames):
Toos ten Oever, Greet Visser,
Annie Mom, D. Hendriksen,
Jo Driessen, Marie Tiemessen.

Kaartsoos Loil

Toen in september 1980 De Zomp werd geopend benaderden G. Kaldenhoven, H. Tiemessen en Th. van Wessel tal van mensen om een middag gezellig onder elkaar een kaartje te leggen. Hoewel er geen sprake was van een echte vereniging raakte de club ouderen dusdanig verknocht aan het wekelijkse samenzijn, dat het al spoedig een traditie genoemd kon worden. Wekelijks is De Zomp het decor van een informele middag waarin naast het sportieve element, de gezelligheid hoog in het vaandel staat. Momenteel komen zo'n zeventien mensen wekelijks bijeen. Jongere deelnemers zijn welkom, aangezien het ledental gestaag afneemt.

7.32. Klaverjasclub De Verzakers. Zittend: Gerda Derksen, Theo Scheerder, Alie Polman, Ria Beijer. Staand: Wim Polman, Rinus Beijer, Jan Derksen.

7.33. Triathliem. Mark Krus, Sjoerd Postema, Tonnie Derksen, Harry Derksen, Nop Otten, Carlie Bolder, Kevin Polman, Oscar Cortel, Ingrid Otten, Esther Bolder, Theo Polman, Jos Drijfhout, Hemmie Janssen, Henk Visser (trainer), Willie Freriks, René Bosch, Ari Timessen, Wilfried Fontein, Ap Peters, Geert Rasing, Harry Derksen (trainer).

Zaalvoetbalvereniging Jeurissen

Zaalvoetbalvereniging Jeurissen is in 1982 opgericht onder de naam Ben Bridel, de toenmalige sponsor van het voetbalgezelschap dat grotendeels uit Loil afkomstig was. De groep is ontstaan uit een vriendenploeg die enkel vriendschappelijke wedstrijden speelde. Omdat de behoefte ontstond ook in competitieverband ten strijde te trekken is besloten als officiële vereniging onder de vlag van de KNVB verder te gaan. In 1993 is de naam veranderd in Jeurissen, om het simpele feit dat dit Loilse bedrijf hoofdsponsor werd van het team. Momenteel heeft de vereniging zo'n 25 leden, die grotendeels een sterke band hebben met Loil.

De gemoedelijkheid en gezelligheid staan centraal. Absolute belichaming van dit feit is de huiskamer van Dorus en Truus Donkers, die na elke wedstrijd omgetoverd wordt tot een bruisende sportkantine. Een kleine club in een kleine gemeenschap toont het summum van saamhorigheid als in het knusse kamertje de roemruchte derde helft losbreekt. Bij welke vereniging worden nu nog onder het genot van een hapje en een drankje in het huis van de voorzitter de sportieve prestaties geëvalueerd?

Jeurissen acht zich levensvatbaar genoeg voor de toekomst. Ondanks de toenemende commercialisering in de sport hoopt de club dat ook in de toekomst voldoende spelers kiezen voor de typische Loilse sfeer van zaalvoetbalvereniging Jeurissen.

Biljartvereniging Hendriks

Als kroegsport pur sang, is het niet verwonderlijk dat Biljartvereniging Hendriks haar oorsprong heeft in het rijke Loilse horecaleven. Na de Tweede Wereldoorlog werden onder de naam 't Hoekje de eerste partijen in verenigingsverband gespeeld. Een sport die aanvankelijk voor de gezelligheid werd bedreven, kreeg hierdoor een meer officieel karakter. Bijna dertig jaar later, in 1974, veranderde de naam in Biljartvereniging Rasing. Toen de firma Hendriks in 1985 het roer overnam in het Loilse zalencentrum en café aan de Wehlseweg, werd de vereniging wederom van naam veranderd. De thuisbasis – het café – was het kloppend hart van de vereniging, en is dat nog altijd. Een café zonder biljart, dat was in Loil ondenkbaar.

Biljartvereniging Hendriks telt 32 leden. Vier van hen hebben zitting in het bestuur. De leden spelen competitie in libre en driebanden, onder auspiciën van 'Onderlinge Biljart Bond De Liemers'. Naast de competitie wordt binnen de vereniging jaarlijks een persoonlijk kampioenschap gehouden. Spelers die normaliter elkaars teamgenoten zijn, bestrijden nu elkander om de verenigingstitel.

Meest traditioneel van de activiteiten van biljartvereniging Hendriks is het eindejaarsbladstoten. Het excentrieke spel, waarbij biljartkwaliteiten niet altijd van belang zijn, is nog altijd elk jaar vaste prik. In de jaren vijftig en zestig gebeurde dit nog wel eens vaker, namelijk na de hoogmis op de zondagse voormiddag. De prijzen bestonden vaak uit hazen, konijnen of hanen. Maar ook de inleg per deelnemer kon gewonnen worden. Grote hilariteit was uiteindelijk vaak het gevolg.

Tevens werd een à twee keer per seizoen een Nederlandse topbiljarter gevraagd voor een demonstratie. Door de grote belangstelling hiervoor was het café meestal te klein.

Biljarten, als kroegsport, is natuurlijk in één adem te noemen met gezelligheid, vermaak en ontspanning. Biljartende kroeggasten geven warmte en gezelligheid. Net als zoveel Loilse verenigingen heeft ook Biljartvereniging Hendriks haar plek in dit scala. De verwachting is dat de vereniging met het café zal blijven voortbestaan, al zit er geen groei in het ledenbestand.

De Boezemvrienden

Zoals de naam al doet vermoeden, hebben we hier te doen met een hechte groep kameraden. De basis van De Boezemvrienden werd in november 1984 gelegd, in de kantine van Sportvereniging Loil. De deelname aan de plaatselijke karnavalsoptocht was het onderwerp van gesprek tijdens 'de derde helft' en het duurde niet lang of er werd in de zoveelste schuur in Loil gebouwd aan een praalwagen voor de Loilse optocht.

De groep werkte tezamen met vele andere wagenbouwers aan een geweldige kwaliteitsimpuls van de optocht in Loil, die opklom naar de regionale top, en daar nu nog altijd verblijft.

In 1989, 1991, 1992 en 1993 beleefden De Boezemvrienden de grootste successen met vier eerste prijzen in vijf jaar. In dat eerste jaar, 1989, kwam de Loilse karnavalsprins, Erik Burghard, ook uit de groep. Was aanvankelijk alleen de optocht in Loil reden een wagen te bouwen, later waren De Boezemvrienden ook in Angerlo, Beek, Doetinchem en Zeeland te bewonderen. Nu staat het winnen niet meer voorop, maar geniet de groep nog altijd ruimschoots van het maken van een praalwagen, de gezelligheid van het karnavalsfeest en van het feit dat toeschouwers van de karnavalsoptocht met volle teugen kunnen genieten van het geleverde werk. Momenteel bestaat De Boezemvrienden uit 31 leden, waarvan tien jeugdleden. Naast de karnavalsactiviteiten doet de groep ook mee aan andere activiteiten zoals zaalvoetbal- en volleybaltoernooien. Dit alles hopen zij, met een aardige jeugdige aanwas, nog jaren te kunnen doen.